BOGAR BÁRD MESÉI

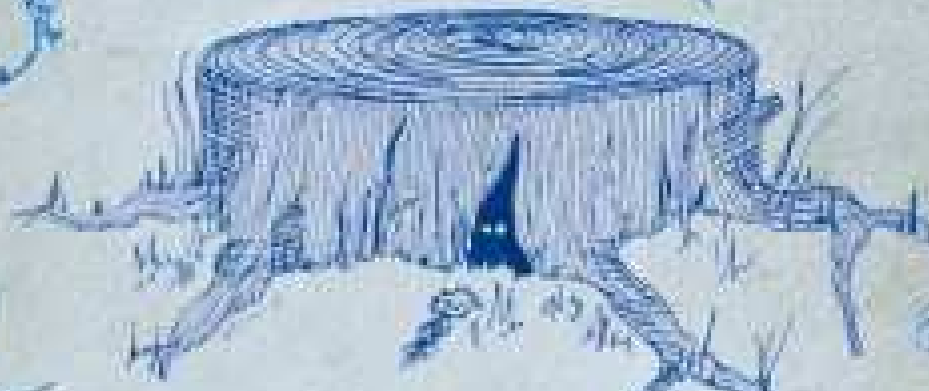

J. K. ROWLING

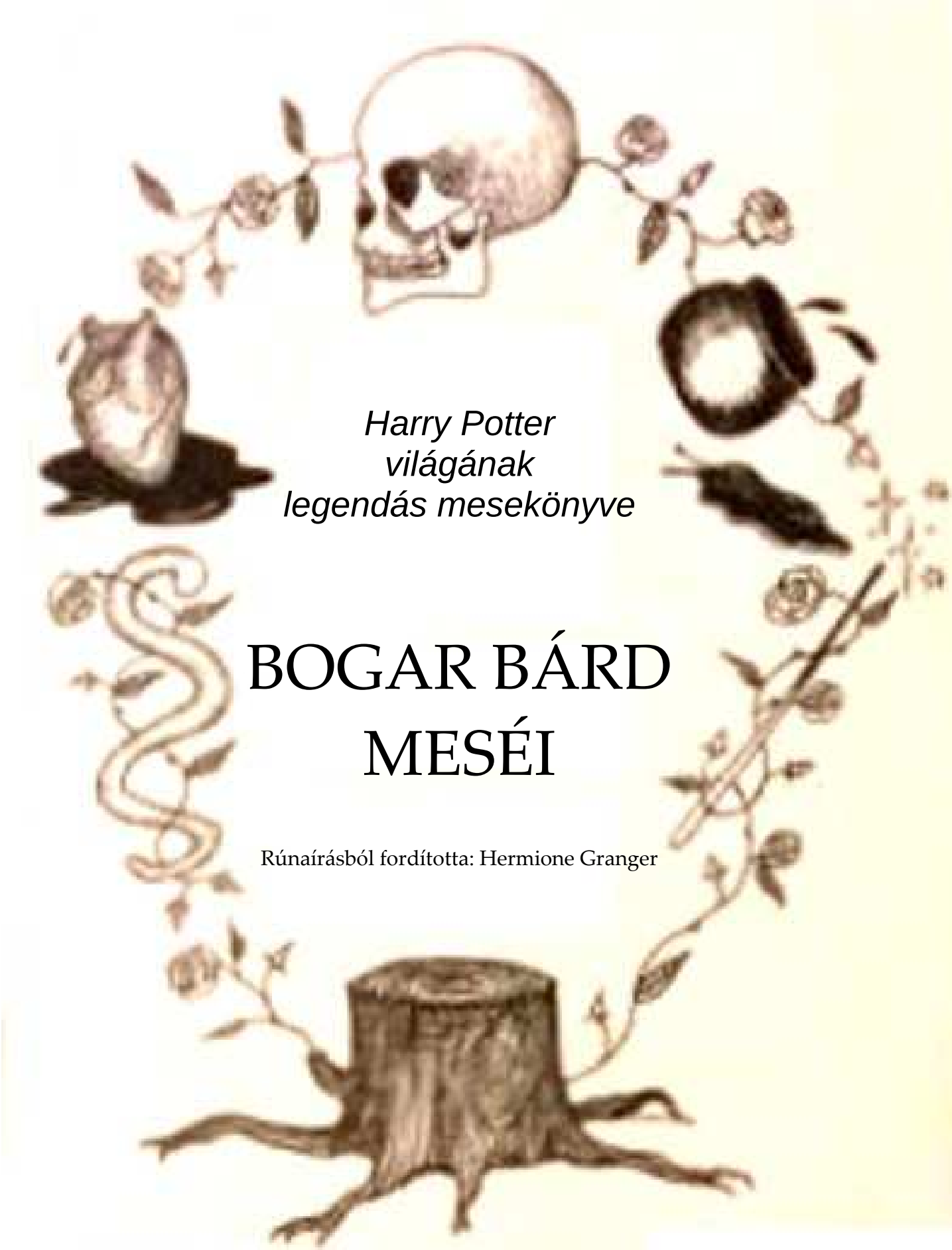

Harry Potter
világának
legendás mesekönyve

BOGAR BÁRD MESÉI

Rúnaírásból fordította: Hermione Granger

Animus kiadó
2008

A mű eredeti címe: The Tales of Beedle the Bard

A fordítás a Children's High Level Group 2008-as brit kiadása alapján készült
Ez a könyv a Children's High Level Group kiadása
(45 Great Peter Street, London, SW1P 3LT),
Magyarországon együttműködve az Animus Kiadóval
A The Children's High Level Group (CHLG)
Nagy-Britanniában bejegyzett jótékonysági szervezetként működik,
regisztrációs száma: 1112575

Szöveg és kép: J. K. Rowling 2007/2008
Fordította: Tóth Tamás Boldizsár

ISBN 978 963 9884 16 8
The Children's High Level Group and the
Children's High Level Group logo and associated
logos are trademarks of the Children's High Level
Group
A könyvből a jogtulajdonos engedélye nélkül részlet sem közölhető,
és semmiféle eszközzel nem sokszorosítható.

A művet az eredetivel egybevetette: Rose Kinga
Magyar borító: Beleznai Kornél
Nyomdai előkészítés: Scriptor Kft. Nyomta és
kötötte az Alföldi Nyomda Zrt. Debrecenben
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

A szerző eddig megjelent művei:

Harry Potter és a bölcsek köve
Harry Potter és a Titkok Kamrája
Harry Potter és az azkabani fogoly
Harry Potter és a Tűz Serlege
Harry Potter és a Főnix Rendje
Harry Potter és a Félvér Herceg
Harry Potter és a Halál ereklyéi

Legendás állatok és megfigyelésük
A kviddics évszázadai

BEVEZETÉS

A Bogar bárd meséi ifjú varázslók és boszorkányok számára írt történetek gyűjteménye. Évszázadok óta népszerű esti olvasmány, ennélfogva a pattogó fazék és a szerencse színes szökőkútja a roxforti diákok zömének éppolyan jó ismerőse, mint a mugli (varázstalan) gyerekeknek Hamupipőke vagy Csipkerózsika.

Bogár történetei sok tekintetben hasonlítanak a mi tündérmeséinkre – pl. a jó bennük is elnyeri jutalmát, a rossz pedig méltó büntetését -, egy dologban viszont szembetűnően különböznek tőlük. A mugli tündérmesékben a hős vagy hősnő megpróbáltatásai jellemzően a mágiában gyökereznek: a gonosz boszorkány megmérgezi az almát, százesztendős álmot bocsát a királylány szemére, vagy épp szörnyeteggé változtatja a királyfit. Ezzel szemben Bogar bárd meséiben olyan hősökkel és hősnőkkel találkozunk, akik maguk is rendelkeznek a varázslás képességével, mégis ugyanolyan nehézségekkel szembesülnek, mint mi. Bogár meséi varázslószülők nemzedékeinek segítettek abban, hogy megvilágítsák gyermekeik számára a fájdalmas igazságot, miszerint a mágia éppannyi gondot okoz, mint amennyit megold.

Egy további fontos különbség jelen fabulák és mugli megfelelőik között, hogy Bogár boszorkányai sokkal aktívabban keresik boldogulásukat, „próbálnak szerencsét", mint a mi tündérmeséink hősnői. Ása, Altéda, Amáta és Nyiszi mind olyan boszorkányok, akik saját kezükbe veszik sorsukat, nem a durmolás világrekordját próbálják megdönteni, s nem arra várnak, hogy valaki visszahozza elveszett fél pár cipőjüket. Aki ebből a szempontból kivételt képez, és inkább a mi mesebeli királylányainkhoz hasonlóan viselkedik – a megnevezetlen leány A mágus szőrös szívében -, annak a történetét nem a „boldogan élt, amíg meg nem halt" befejezés zárja.

A mesék XV. századi szerzője, Bogar bárd életének történetét nagyrészt homály fedi. Annyit tudunk róla, hogy Yorkshire szülötte volt, és az egyetlen fennmaradt fametszet tanúsága szerint kivételesen dús szakállal büszkélkedhetett. Amennyiben meséi híven tükrözik nézeteit, bizonyára kedvelte a muglikat, s nem gonosznak, csak tudatlannak tartotta őket; a fekete mágiától idegenkedett, és úgy vélte, hogy a mágusnép legszégyenletesebb tettei mögött olyan, nagyon is emberi gyarlóságok rejtőznek, mint a könyörület hiánya, a közöny és a kevélység, melyek rossz irányba fordíthatják a tehetséget. Ezekben a mesékben nem azok a hősök és hősnők diadalmaskodnak, akik a legnagyobb varázserővel rendelkeznek, hanem azok, akiket jóindulat, józan gondolkodás és találékonyság jellemez.

Korunk varázslói közül köztudottan hasonló nézeteket vallott Albus Percival Wulfric Brian Dumbledore professzor, a Roxfort Boszorkány– és Varázslóképző Szakiskola Merlin-díjas igazgatója, a Varázslók Nemzetközi Szövetségének elnökhelyettese, a Wizengamot f mágusa. A szemléletbeli hasonlóságot ismerve is meglepetést okozott azonban, mikor a Dumbledore által végrendeletileg a roxforti levéltárra hagyott nagy mennyiség iratanyagból a Bogar bárd meséihez írt kommentárok kerültek elő. Sosem fogjuk megtudni, hogy a professzor e munkát csupán a maga örömére vagy későbbi publikálás céljára készítette-e; mindazonáltal Minerva McGalagony professzor asszony, a Roxfort jelenlegi igazgatónője szíves engedelmével jelen kiadványban közzétesszük Dumbledore jegyzeteit a mesékkel együtt, melyeket most Hermione Granger új fordításában közlünk. Dumbledore professzor kommentárjai, amelyek a mágiatörténeti vonatkozású meglátások mellett személyes emlékeket és az egyes történetek leglényegesebb elemeit érint magyarázatokat is tartalmaznak, reményeink szerint a varázsló és mugli olvasók egy újabb nemzedékét segítik hozzá a Bogar bárd meséi értékeinek felfedezéséhez. Akik személyesen ismerték Dumble-

dore-t, valamennyien úgy vélik, hogy a professzor úr lelkesen támogatná jelen vállalkozást, hisz ennek keretében minden befolyó jogdíj adományként továbbításra kerül a Children's High Level Group-hoz, amely olyan gyermekek érdekében tevékenykedik, akiknek nagy szükségük van a támogatásra.

Szükséges még egy apró megjegyzést tennünk Dumbledore professzor egyik kommentárjával kapcsolatban. Legjobb tudomásunk szerint a jegyzetek körülbelül tizennyolc hónappal a roxforti csillagvizsgáló toronyban lezajlott tragikus események előtt készültek el. Aki ismeri a legutóbbi varázslóháború történetét (például mert olvasta a Harry Potter életéről szóló hét kötetet), észreveheti, hogy Dumbledore professzor nem árul el mindent, amit a könyvünkben szereplő utolsó meséről tud vagy sejt. Ennek oka talán az, amit a professzor úr jó néhány évvel ezelőtt legkedvesebb és leghíresebb diákjának mondott: „Az igazság csodálatos dolog, de szörnyű is lehet, ezért nagyon óvatosan kell bánni vele." Akár egyetértünk ezzel a gondolattal, akár nem, ne kárhoztassuk azért Dumbledore professzort, hogy meg kívánja óvni a leendő olvasókat bizonyos kísértésektől, amelyeknek maga sem tudott ellenállni, és amiért oly szörnyű árat kellett fizetnie.

J. K. Rowling 2008

Megjegyzés a lábjegyzetekről

Mivel Dumbledore professzor nyilvánvalóan a varázslóközönségnek szánta kommentárjait, itt-ott magyarázatot fűztem az olyan kifejezésekhez, gondolatokhoz, amelyek nem feltétlenül világosak a mugli olvasók számára.

A VARÁZSLÓ ÉS A PATTOGÓ FAZÉK

Volt egyszer egy jóságos öreg mágus, aki bőkezűen és bölcsen használta varázserejét szomszédai megsegítésére. Tudományának valódi forrását nem tárta fel, helyette úgy tett, mintha varázsitalai, bűbájai és ellenmérgei maguktól készülnének egy kis kondérban, a „szerencsefazékban”, ahogy nevezni szokta volt. A környékbeliek hozzá fordultak gondjukkal-bajukkal, pedig mindig szíves-örömest kavart egyet a kondéron, s űzött el minden bánatot.

Az öreg varázslót szeretet övezte, szép kort is ért meg. Mikor aztán meghalt, minden ingóságát a fiára hagyta, aki azonban nem örökölte atyja nyájas természetét. Hitványnak tartott minden varázstalan embert, s gyakran hányta atyja szemére, hogy boldog-boldogtalannak mágikus segítséget nyújt.

Az öreg varázsló halála után a fiú a régi fazékban egy kis csomagra bukkant, melyen az neve állt. Aranyat remélve kinyitotta, de nem talált benne mást, csak egyetlen vastag talpú, puha papucsot, ami kicsi is volt a lábára, s a párja is hiányzott. A papucsba dugott pergamenszeletkén ez állt: „Hőn remélem, fiam, hogy nem lesz szükséged rá."

A mágusfiú átkozta atyja vénségtől lágyult agyát, visszadobta a papucsot a kondérba, s eltökélte, hogy az edényt eztán csak szemetesvedernek használja.

Még azon az estén egy parasztasszony kopogtatott be a fiatal varázsló házába.

– Megszemölcsösödött az unokám, uram – panaszolta. – Jó atyád ilyenkor mindig kevert neki egy gyógyító főzetet abban a régi fazékban...

– Takarodj! – förmedt rá a fiú. – Mit érdekelnek engem a pereputtyod bibircsókjai!

Azzal becsapta az ajtót az öregasszony orra előtt.

Abban a szent pillanatban hangos kongás-bongás zendült fel a konyhában. A varázsló pálcát gyújtott, benyitott a helyiségbe, és elámult: atyja régi fazeka rézlábat növesztett, s most azon ugrált egy helyben, rémisztő zajt csapva a konyha kőpadlóján. A varázsló csodálkozva lépett az edényhez, de elborzadva hátra is hőkölt, mikor látta, hogy az egylábú fazekat szemölcsök borítják.

– Förtelmes kacat! – kiáltott fel, s megpróbálta eltüntetni a fazekat, de nem sikerült neki. Kísérletet tett rá, hogy bűbájjal megtisztítsa vagy akár csak kiűzze a házból, de minden varázsa csütörtököt mondott. A fazék pedig kiugrált a nyomában a konyhából, s követte őt fel az emeletre, a szobájáig, kongva-bongva a fagrádics minden fokán.

A varázsló azon az éjjelen egy szemhunyásnyit sem aludt. A szemölcsverte vén fazék hajnalig ott zajongott az ágya mellett, s azután sem tágított mellőle, hogy felkelt és reggelizni indult. Bamm-bamm-bamm, zengett a rézlábú fazék, s a varázsló még egy falást sem evett a kásájából, mikor újfent kopogtattak az ajtón.

A küszöbön egy éltes ember állt.

– Az öreg szamaramról volna szó, uram – magyarázta. – Elkóborolt vagy ellopták, s nélküle nem tudom kivinni az árumat a piacra. Ha nem kerül meg, ma este üres hassal fekszik le a családom.

– Nekem pedig most üres a hasam! – felelte haragosan a varázsló, és becsapta az öreg előtt az ajtót. Bamm-bamm-bamm, zengett a rézláb a padlón, de a kongás-bongásba már más hangok is vegyültek: szamárbőgés és éhező emberek nyöszörgése tört fel a fazék gyomrából. Maradj veszteg! Hallgass el! – förmedt rá a mágus az edényre, de hiába volt minden bűbája s átka, bármerre járt, bármit csinált, a szemölcsös fazék naphosszat ott pattogott a sarkában, kongva-bongva, bőgve és nyöszörögve.

Aznap este harmadszor is kopogtattak a varázsló házának ajtaján. Egy menyecske állt a küszöbön, s úgy zokogott, mintha meg akarna szakadni a szíve.

– A kisbabám nagyon beteg – panaszolta. – Kérlek, uram, segíts rajtunk! Jó atyád azt mondta, jöjjek el, ha baj van… De bizony a varázsló most is becsapta az ajtót.

Az átkos fazék pedig színültig megtelt sós vízzel, még több szemölcsöt növesztett, s miközben tovább bőgött és nyöszörgött, ugráltában könnytócsákat locsolt szét a padlón. Ezután többen már nem fordultak a varázslóhoz segítségért, de a fazék hírt adott a falubeliek minden bajáról: néhány nap múlva már nemcsak bőgött, nyöszörgött, locsogott, ugrált és szemölcsösödött, de hörgött, öklendezett, keservesen sírt és kutyamód nyüszített is, s mindemellett rohadt sajtot, savanyú tejet és falánk meztelencsigákat köpködött.

A varázsló sem aludni, sem enni nem tudott a fazéktól, de hiába próbálta, nem tudta se elküldeni, se elhallgattatni, se rábírni, hogy veszteg maradjon.

Egyik éjjel aztán nem bírta tovább.

– Jöjjetek hát, hordjatok ide minden bút-bajt, nyűgöt és bánatot! – kiáltott fel elkeseredetten, azzal kiugrott háza ajtaján, s a pattogó fazékkal a nyomában kiszaladt a faluba vezet útra. – Jöjjetek! Kaptok tőlem jó tanácsot, gyógyírt és vigaszt! Itt van atyám fazeka, itt a segítség!

A varázsló az átkos fazéktól űzve végigrohant a falun, s futtában jobbra is, balra is szórta a varázst.

Az egyik házban a kislánynak álmában eltűntek a szemölcsei; egy begyűjtőbűbáj hazaröpítette az öreg szamarat a messzi csalitosból, ahova elkóborolt, és szépen letette az istállóban; boszorkány-fűfőzet hullott a beteg csecsemőre, s az reggel vidáman, pirospozsgásan ébredt. Minden bú-baj sújtotta házba jutott segítség, és a fazék lassanként abbahagyta a nyöszörgést meg az öklendezést, elcsendesedett és fényesre tisztult.

– És most mi lesz, Fazék? – kérdezte pirkadatkor a fáradságtól reszkető varázsló.

Az edény ekkor kiköpte magából a fél pár papucsot, amit gazdája visszadobott bele, és hagyta, hogy a varázsló a rézlábra húzza azt. Együtt indultak el hazafelé, s a fazék immár nesztelenül ugrált az úton. A varázsló pedig attól a naptól fogva ugyanúgy istápolta a falubelieket, ahogy egykoron atyja tette, nehogy a fazék ledobja papucsát, és újra pattogni kezdjen.

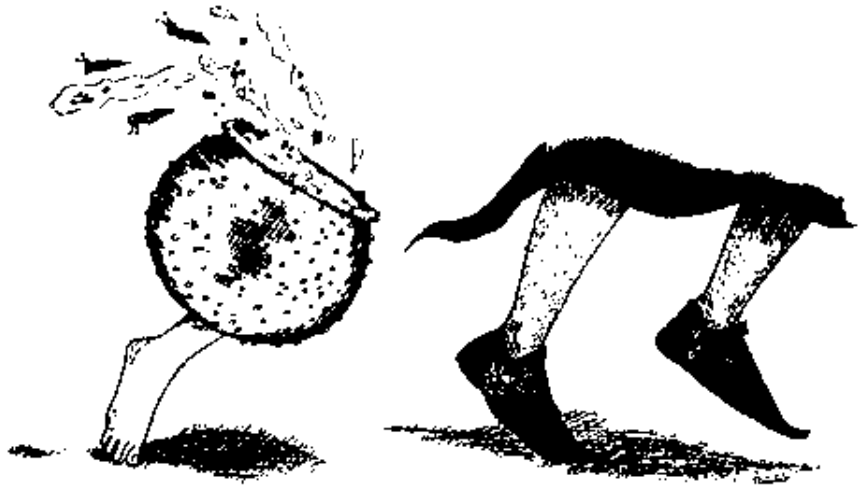

Albus Dumbledore
„A varázsló és a pattogó fazék”-ról

Egy jólelkű öreg varázsló úgy leckézteti meg keményszívű fiát, hogy kóstolót ad neki a helybéli muglik szenvedéséből. A fiatal mágusban felébred a lelkiismeret, és immár kész varázstalan földijei javára használni bűverejét. Egyszerű, szívet melengető fabulának tarthatja a mesét bárki... aki együgyű szamárnak kívánja bélyegezni magát. Mugli-barát történet, amelyben a mugliimádó apa jobb varázsló mugligyűlölő fiánál? Az is kész csoda, hogy a mese eredeti változatának nem minden példánya veszett oda a tűzben, amire oly sok ízben ítélték!

A muglik iránti testvéri szeretetet prédikálva Bogar nem járt el éppenséggel korszerűen a maga idejében. A XV. század elején Európa-szerte erősödőben volt a boszorkány– és varázslóüldözés. Akkoriban a varázslóközösség számos tagja vélte úgy – nem is ok nélkül -, hogy a szomszéd mugli beteg malacára gyógyító bűbájt szórni nem kisebb dőreség, mint önként hordani a rőzsét saját máglyánkhoz[1]. A varázslók „Boldoguljanak a muglik nélkülünk!" felkiáltással egyre jobban eltávolodtak varázstalan felebarátaiktól, s ez a folyamat a Nemzetközi Varázstitok-védelmi Alaptörvény 1689-es életbelépésével csúcsosodott ki, amikor is a varázslónépesség önkéntes száműzetésbe vonult.

A gyerekek azonban mégiscsak gyerekek, s a mesebeli groteszk pattogó fazék rabul ejti képzeletüket. A problémát a muglibarát tanulság elvetésével és a szemölcsös kondér megtartásával sikerült megoldani: a XVI. század közepére a mese egy új változata tett szert széles kör ismertségre. Ebben a pattogó fazék megvéd egy ártatlan varázslót fáklyás-vasvillás szomszédaitól, mégpedig oly módon, hogy elűzi, majd egészben lenyeli őket. A mese végére a fazék jószerével a környék egész lakosságát bekebelezi, s ekkor a maroknyi megmaradt szomszéd ígéretet tesz rá, hogy a jövőben hagyják a mágust békében varázsolgatni. Cserébe az megparancsolja a fazéknak, hogy adja vissza áldozatait, akik, kissé megviselt állapotban bár, de el is kerülnek az edényből. Mind a mai napig vannak olyan varázslógyermekek, akik a mesének csak ezt az átköltött változatát hallják (többségükben mugliellenes) szüleiktől, s felettébb meglepődnek, ha módjuk van elolvasni az eredeti verziót.

Mindazonáltal, mint már céloztam rá, *A varázsló és a pattogó fazék* nemcsak pozitív mugliképe miatt váltott ki ellenérzéseket. A boszorkányüldözés felerősödésével a varázslócsaládok elkezdtek kettős életet élni, s rákényszerültek a rejtőbűbájok alkalmazására. A XVII. századra mindazon boszorkányok és varázslók, akik jó viszonyt ápoltak a muglikkal, hovatovább gyanús személlyé, sőt, kirekesztetté váltak saját közösségükön belül. A muglibarát boszorkányokat és varázslókat ért számos sértés (akkoriban születtek az olyan vaskos jelzők, mint a „sárdagasztó”, „trágyarágó” és „salakfaló”) és támadás közé tartozott az a vád is, hogy az említetteknek gyenge vagy alacsonyabb rendű mágikus képességeik vannak.

---

[1] Az igazi boszorkányoknak és varázslóknak persze megvoltak az eszközeik arra, hogy elkerüljék a karót, a bárdot és a kötelet (lásd a Lisette de Lapinról leírtakat a *Nyiszi Nyuszi és a locsi-fecsi fatönk* kommentárjában). Ennek ellenére számos tragikus eset történt. A varázsló sir Nicholas de Mimsy-Porpingtont (aki éltében udvaronc volt, holtában a Griffendél-torony kísértete) például bebörtönzése előtt megfosztották pálcájától, így nem tudta mágiával elejét venni kivégeztetésének. Emellett a máguscsaládok viszonylag gyakran veszítették el ifjabb tagjaikat, akik, nem tudván uralni varázserejüket, könnyen magukra vonni a mugli boszorkányvadászok figyelmét és haragját.

A kor egyes befolyásos mágusai, például Brutus Malfoy, a radikálisan mugliellenes ***Vitéz Varázsló*** folyóirat szerkesztője, azt a valótlanságot terjesztették, hogy a muglibarátok varázsereje nem múlja felül a kviblikét[2] . Brutus egy 1675-ös írásából idézek:

„Ez egyet bizton kijelenthetjük: azon mágus, kinek kedves a muglik társasága, oly alacsony értelmű, s mágiája oly erőtelen s szánandó, hogy csak a mugli disznók csürhéjében elvegyülvén érezheti magát feljebbvalónak. Mi sem biztosabb jele a gyenge varázslóerőnek, mint a varázstalanok irányában mutatott gyengeség."

Ezt az előítéletet azóta elsöpörte a vitathatatlan tény, hogy a világ legkiválóbb varázslóinak némelyike, a közkeletű kifejezéssel élve, „mugliimádó" volt.

*A varázsló és a pattogó fazék*kal kapcsolatban hangoztatott utolsó fenntartást bizonyos körök ma is képviselik. Ezt a véleményt talán Beatrix Bloxam (1794– 1910), a hírhedt Varangymesék szerzője foglalta össze a legjobban. Mrs. Bloxam szerint a Bogar bárd meséi azért gyakorol káros hatást a gyermekekre, mert „egészségtelen módon, előszeretettel taglalja a lehető legborzalmasabb témákat: a halált, a betegségeket, a vérontást, a gonosz mágiát, a fogyatékosságokat és különféle gusztustalan dolgoknak a testből való távozását". Mrs. Bloxam számos régi mesét, köztük Bogár több művét is átdolgozta sajátos szemléletének szellemében, melyeket így foglalt össze: „Vidám, egészséges gondolatokkal töltsük meg a mi pici angyalkáink makulátlan kis elméjét, tartsuk távol édes szendergésüktől a csúnya álmokat, óvjuk meg ártatlanságuk nagybecs virágát".

Íme *A varázsló és a pattogó fazék* Mrs. Bloxam-féle „makulátlan" és „nagybecsű" átdolgozásának utolsó bekezdése:

„És akkor az aranyfazekacska vidám táncra perdült irinyó-pirinyó rózsaszín lábacskáján – hopp-szali-hoppszala-hopp! – Pöttöm Palkó szépen meggyógyította a babucik fájós pociját, a fazekacska pedig nagy-nagy örömében sok fincsi nyalánksággal ajándékozta meg Pöttöm Palkót és a babucikat. – De aztán el ne felejtsétek megsikálni a fogacskátokat! – figyelmeztette őket. Pöttöm Palkó sok-sok puszit nyomott az aranyfazekacskára. Becsületszavát adta neki, hogy ezentúl mindig kedves lesz a babucikkal, és soha többet nem viselkedik mirci-morci rossz kisfiú módjára."

Mrs. Bloxam meséje a varázslógyermekek minden nemzedékénél ugyanazt a hatást váltotta és váltja ki máig: heveny hányingert, egyidejűleg a könyv azonnali eltávolításának és bezúzásának sürgető vágyát.

---

[2] A kvibli mágusszülők olyan ivadéka, aki nem rendelkezik varázserővel. Kviblik ritkán születnek, ám annál gyakoribb, hogy muglik boszorkányt, ill. varázslót nemzenek.

A SZERENCSE SZÍNES SZÖKŐKÚTJA

Volt egyszer hajdanán valamerre egy elvarázsolt kert, amit magas falak és erős bűbájok vettek körül, s abban a kertben egy domb tetején ott pompázott a szerencse színes szökőkútja.

Esztendőnként egyszer, amikor a leghosszabb a nappal, pirkadat és napnyugta között egyetlenegy boldogtalan halandó bebocsátást nyert a kertbe. Utat törhetett a szökőkúthoz, s megfürödhetett annak vizében, hogy aztán holtáig szerencsés és boldog legyen.

A nevezetes nap előtt szerte a királyságban százszámra keltek útra az emberek, hogy a felkel nap már a kert falánál találja őket. Férfiak és nők, gazdagok és szegények, ifjak és vének, mágiában jártasak és járatlanok gyülekeztek ott az éji sötétben, s mindegyikük azt remélte, hogy ő lesz az az egy, aki beléphet a kertbe.

Valahol hátul a tömegben összeverődött három, bánata terhét cipelő boszorkány, akik, míg a pirkadatra vártak, elmesélték egymásnak boldogtalanságuk történetét.

Az első boszorkányt, akit Ásának hívtak, olyan nyavalya támadta meg, amelynek egyetlen gyógyító sem ismerte az ellenszerét. Ása azt remélte, hogy a szökőkút megszabadítja őt a kórságtól, és hosszú, boldog élettel áldja meg.

A második boszorkánynak, Altédának egy gonosz varázsló elrabolta a házát, az aranyát és a pálcáját, abban reménykedett, hogy a szökőkút jóvoltából véget ér szegénysége és tehetetlensége.

A harmadik boszorkányt, kinek neve Amáta volt, elhagyta a férfi, akit mindenkinél jobban szeretett. Úgy érezte, sebzett szíve sosem gyógyul be, s azt remélte, a szökőkút megszabadítja bánatától s reménytelen vágyakozásától.

A három nő a kölcsönös szánalomtól vezérelve megegyezett abban, hogy ha valamelyikük bejut, magával viszi a másik kettőt, s egyesült erővel próbálják elérni a szökőkutat.

Mikor a nap első sugara felragyogott az égen, rés nyílott a kert magas falán. Az embertömeg odatódult, s ki-ki kiáltva hangoztatta igényét a szökőkút kegyére. A résen át növények indái kúsztak ki a kertből; átkígyóztak a tolongók tömegén, és rátekeredtek az első boszorkány, Ása csuklójára. Asa megragadta a második boszorkány, Altéda karját, Altéda pedig elkapta a harmadik boszorkány, Amáta talárját.

Amáta ruhája viszont beleakadt egy bús arcú lovag páncéljába, aki egy csontsovány ló hátán ült.

Az indák a fal résén át behúzták a kertbe a három boszorkányt, s velük együtt a lováról lerántott lovagot. A hűvös hajnalban felharsantak a kint rekedtek dühös kiáltásai, aztán a fal bezárult, és egyszerre néma csend lett. Ása és Altéda haraggal fordult Amátához, amiért az akaratlanul bár, de magával hozta a lovagot.

– A szökőkútban csak egyikünk fürödhet meg! Hármunk közül is elég nehéz kiválasztani, ki legyen az, nemhogy négy közül! A lovag, akit a falon kívüli világban Sir Luckless néven ismertek, mostanra rájött, hogy társnői boszorkányok. Mivel maga nem bírt varázserővel, és nem volt mestere se öklelésnek, se kardforgatásnak, se egyébnek, amiben varázstalan ember kitűnhet, úgy vélte, reménye sincs előbb érni a szökőkúthoz, mint versenytársai. Kijelentette hát, hogy maga inkább visszatér a falon kívülre. E szavakra aztán Amátát futotta el a méreg.

– Nyúlszívű! – szapulta a férfit. – Húzd ki a kardod, lovag, és segíts célba érnünk!

Így hát a három boszorkány és a bús lovag együtt vágott neki az elvarázsolt kert ritka gyógyfüvek, gyümölcsök s virágok buja sokaságával szegélyezett, napsütötte ösvényeinek. Akadály egy sem állta útjukat, míg el nem értek annak a dombnak a tövébe, amelyen a szökőkút állott.

Ott azonban, a domb lába köré tekeredve egy szörnyű nagy, fehér féreg feküdt. A vándorok közeledtére feléjük fordította vak szemét s ocsmány, puffadt pofáját, és e szavakat hallatta:

„Fizessetek fájdalmatok jelével!”

Luckless lovag kivonta kardját, hogy megölje a bestiát, de pengéje eltörött. Altéda köveket hajított a féreg felé, Ása és Amáta pedig varázslatokkal próbálták a szörny erejét vagy legalább éberségét legyőzni, de pálcájuk semmivel sem bizonyult hatékonyabb fegyvernek, mint társnőjük kövei vagy a lovag vasa: a féreg nem engedte tovább őket.

A nap egyre magasabbra vándorolt az égen, s Ása kétségbeesésében keserves sírásra fakadt.

Ekkor a hatalmas féreg az arcához érintette képét, és felitta kicsorduló könnyeit. Szomját csillapítva azután félrekúszott, s elnyelte egy földmélyi üreg.

A három boszorkány s a lovag megörvendett a szörny eltűnésén, s azzal a szilárd hittel vágtak neki a dombnak, hogy még délidő előtt elérik a szökőkutat.

A kaptató feléhez érve azonban földre rótt szavakat pillantottak meg:

„Fizessetek fáradságtok gyümölcsével!”

Luckless lovag elővette utolsó garasát, s a domboldal füvére helyezte, de a pénz elgurult és eltűnt. Ezután mind a négyen továbbindultak, de hiába gyalogoltak még órákon át, egy tapodtat sem haladtak előre; a dombtető ugyanolyan messze maradt tőlük, és egyre a lábuk előtt látták a földre írt felszólítást.

A vándorokon csüggedés vett erőt, mert a nap már túljutott delelőjén, és süllyedni kezdett a távoli horizont felé. Azonban Altéda gyorsabban és kitartóbban gyalogolt a többinél, s bár sem jutott feljebb az elvarázsolt dombon, egyre biztatta társait, hogy kövessék példáját.

– Bátorság, barátaim, ne lankadjatok! – kiáltotta, letörölvén a verejtéket szemöldökéről.

Mikor a csillanó cseppek a földre hullottak, az utat elzáró írás eltűnt, s a négy vándor észrevette, hogy ismét képesek felfelé haladni.

A második akadály elhárultán örvendezve, nagy sietséggel indultak tovább. Végül megpillantották a szökőkutat, mely kristályként ragyogott a dombtetei fák és virágok lugasában. Azonban mielőtt odaértek volna, feltűnt előttük egy folyó, mely körülhömpölyögte a dombtetőt, elállva útjukat. A tiszta víz mélyén a mederben sima kő feküdt, s e szavak voltak írva rá:

„Fizessetek múltatok kincsével!”

Luckless lovag pajzsát csónakként használva át akart kelni a folyón, de a pajzs a mélybe süllyedt alatta. A három boszorkány kihúzta őt a vízből, majd megpróbáltak átszökkenni a túlpartra, de a folyó nem engedte át őket, s eközben a nap egyre kúszott lefelé az égen.

A négy vándor nem tehetett mást, töprengeni kezdett a kőre írt felszólítás értelmén. Amáta jött rá elsőként. Elővette pálcáját, kivonta vele elméjéből az eltűnt szerelmével töltött boldog órák összes emlékét, s azokat mind a folyóba hullatta. Az ár elsodorta az emlékeket, a következő pillanatban pedig átkelésre alkalmas kövek emelkedtek ki a vízből. A három boszorkány s a lovag végre elérhette a dombtetőt.

Ott csillogott előttük a szökőkút, még az addig látottaknál is ritkább gyógyfüvektől és pompásabb virágoktól koszorúzva. Az ég ekkor már rubinvörösben égett, ideje volt hát eldönteniük, ki fürödjék meg a kút vizében.

Ám még mielőtt elhatározásra juthattak volna, a gyönge Ása a földre rogyott. A fá-

radságos út a dombtetőre úgy kimerítette, hogy félő volt, meghal.

Három barátja a kúthoz akarta vinni t, de a szenved Ása esedezett, hogy ne törődjenek vele.

Altéda ekkor sietve összegyűjtötte a leghasznosabbnak hitt gyógyfüveket, Luckless lovag kulacsában vízzel keverte őket, s az erősítő italt a haldokló szájába csorgatta.

Ása azon nyomban erőre kapott, és felállt, mi több, rettentő kórságának minden tünete nyomtalanul elmúlt. Meggyógyultam! – kiáltott fel. – Nincs már szükségem a szökőkútra, fürödjön Altéda!

Altéda azonban inkább szorgosan tovább gyűjtötte a gyógynövényeket a kötényébe.

Ha ezeknek a növényeknek a segítségével ki tudom kúrálni ezt a betegséget, rengeteg aranyat kereshetek! Fürödjön Amáta!

Luckless lovag bólintott, s a szökőkút felé tessékelte Amátát, de a boszorkány csak rázta a fejét. A folyó elmosta bánatát; immár belátta, hogy szerelme gonosz és hűtlen volt hozzá, s boldog lehet, hogy nem kell látnia t többé.

– Jó uram, te fürödj meg, legyen ez lovagi erényeid jutalma! – mondta Sir Lucklessnek.

Így hát a lenyugvó nap utolsó sugarainál a páncélos lovag a szökőkúthoz lépdelt, és megfürdött a vízben. Hihetetlen szerencséje megszédítette, nem győzött ámulni rajta, hogy a százak közül végül ért célba.

Mikor a nap eltűnt a horizont mögött, Luckless lovag a diadal dicsfényétől övezve kikelt a vízből. Rozsdás páncéljában térdre hullott Amáta előtt, kinél jólelkűbb és bájosabb teremtést sosem ismert. Sikertől kipirult orcával magának kérte hölgye kezét és szívét, s Amáta lelkébe öröm költözött, mert tudta, a lovagban olyan férfira lelt, ki méltó kezére s szívére.

A három boszorkány és Luckless lovag kart karba öltve indult le a dombról. Mind a négyükre hosszú, boldog élet várt, s holtukig nem sejtették, hogy a szökőkút vizén nem ült semmilyen varázslat.

Albus Dumbledore „A szerencse színes szökőkútjá”-ról

A szerencse színes szökőkútja örökzöld siker a mesék között, amit az is jelez, hogy hozzá kötődik az eddigi egyetlen próbálkozás némajáték bemutatására a Roxfort karácsonyi ünnepségének keretében.

Akkori gyógynövénytantanárunk, Herbert Shomjam professzor[3], aki az amatőr színjátszás lelkes híve volt, javaslatot tett rá, hogy a közkedvelt mese adaptációja szolgáljon karácsonyi látványosság gyanánt tanári karunk és diákjaink számára. Jómagam abban az időben fiatal tanárként átváltoztatástant oktattam, és Herbert engem kért fel, hogy állítsam elő a „speciális effektusokat”, nevezetesen egy működő szerencseszökőkutat és egy miniatűr füves dombot, amelyen hőseink felfelé kaptathatnak, miközben az lassan a színpad alá süllyed.

Azt hiszem, szerénytelenség nélkül elmondhatom, hogy mind szökőkutam, mind pedig dombom hibátlanul játszotta a rá kirótt szerepet. Ez, sajna, a társulat tagjairól nem mondható el. Ha nem tekintjük a legendás lények gondozása tanárunk, Silvanus Ebshont professzor által biztosított gigantikus „féreg" szertelenségét, ki kell jelentenünk, hogy az előadás az emberi közreműködők ténykedésén bukott el. A rendezői munkát végző Shomjam professzor ugyanis felelőtlen módon teljességgel figyelmen kívül hagyta az orra előtt szövődő érzelmi szálakat. Sejtelme sem volt róla, hogy az Amátát, illetve Luckless lovagot alakító két diák egy pár volt egészen egy órával az előadás kezdete előttig, amikor is „Luckless” gyengéd érzelmeit „Ása" irányába fordította.

A lényegnél maradva elég, ha annyit mondok: szerencsekeresőink sosem értek fel a dombtetőre. Alighogy felment a függöny, Ebshont professzor „férge” – amelyről ekkor derült ki, hogy nem más, mint egy bazibummbűbájjal kezelt hamukuszma[4] – tüzes szikrákat szórva felrobbant, aminek folyományaképpen a nagyterem gomolygó füsttel és a díszlet darabjaival telt meg. Miközben a bestia izzó tojásai, amelyeket dombom lábánál rakott le, lángra lobbantották a világot jelent deszkákat, „Amáta" és „Ása" tettleg egymás ellen fordultak, s heves párbajukban Shomjam professzor két tűz közé került. Mivel a színpadon elharapózó lángok továbbterjedéssel fenyegettek, a tanárok kénytelenek voltak kiüríteni a nagytermet, s az eredetileg kellemes szórakozást ígérő ünnepi este sokak számára a zsúfolt gyengélkedőn ért véget. Hónapokba telt, mire a nagyteremből kiszellőzött az égett fa csípős szaga, s még több időbe, mire Shomjam professzor feje visszanyerte eredeti alakját, valamint lejárt az Ebshont professzorra kirótt próbaidő[5]. Armando Dippet igazgató úr teljes némajátéktilalmat rendelt el, s e színházmentességet – haladó hagyományként – mindmáig

---

[3] Shomjam professzor később elhagyta a Roxfortot, és a színművészeti varázslóakadémia tanára lett. Ottani tevékenysége idején, mint azt egy alkalommal bevallotta nekem, végig kitartóan ellenállt a szökőkútmese színpadra állításának, mert meggyőződése volt, hogy az balszerencsét hoz.

[4] Az ashwinder néven is ismert hamukuszmáról részletes leírás olvasható a Legendás állatok és megfigyelésük című kötetben. Ezt a különös bestiát faborítású helyiségbe engedni, illetve bazibummbűbájjal kezelni súlyos felelőtlenség.

[5] Ebshont professzort a legendás lények gondozásának tanáraként nem kevesebb, mint hatvankét alkalommal bocsátották próbaidőre. Viszonya elődömmel, Dippet professzorral mindig is feszült volt, mivel az igazgató úr kissé vakmerőnek tartotta őt. Mikor jómagam az igazgatói székbe kerültem, Ebshont professzor már sokkal megfontoltabb volt, igaz, ezzel kapcsolatban elterjedt a cinikus vélemény, mely szerint pusztán az kényszerítette őt valamivel csendesebb életvitelre, hogy végtagjaiból addigra csak másfél maradt meg neki.

büszkén őrizzük a Roxfortban.

Dramatizálási fiaskónk ide vagy oda, *A szerencse színes szökőkútja* talán a legnépszerűbb Bogar meséi közül, bár A varázsló és a pattogó fazékhoz hasonlóan ennek a műnek is vannak kritikusai. Nem egy szülő követelte már a mese eltávolítását a Roxfort könyvtárából; egészen véletlenül közéjük tartozik Brutus Malfoy egyik leszármazottja, a Roxfort felügyelőbizottságának egykori tagja, Mr. Lucius Malfoy is. Mr. Malfoy írásban nyújtotta be a mese betiltására irányuló követelését:

„A Roxfort könyvespolcairól száműzni kell minden olyan szép– és tényirodalmi művet, amelyben varázslók és muglik kereszteződése ábrázoltatik. Nem óhajtom, hogy fiamat a mágus-mugli vegyes házasságot népszerűsítő olvasmányok családunk tiszta vérvonalának beszennyezésére buzdítsák."

A mese tiltólistára tételének igényét a felügyelőbizottság többségi támogatását élvezve elutasítottam. Mr. Malfoynak válaszlevélben indokoltam meg döntésemet:

„Az úgynevezett aranyvérű családok pedigréjük állítólagos tisztaságát kitagadással, száműzéssel, illetve a családfájukon szereplő muglik, avagy mugliivadékok letagadásával tartják fenn. Mi több, képmutatásukat a többségre is igyekeznek ráerőszakolni, mikor azt követelik tőlünk, tiltsuk be azokat a műveket, amelyek feltárják az általuk eltagadott igazságot Nem él a világon olyan boszorkány vagy varázsló, akiben ne volna némi muglivér, ezért értelmetlennek, egyszersmind erkölcstelennek kell tartanom a témát taglaló művek száműzését a diákjaink képzését szolgáló gyűjteményből"[6]

A fenti levélváltást követően Mr. Malfoy – nem kis kitartással – azon kezdett el fáradozni, hogy ne legyek többé igazgató a Roxfortban; jómagam pedig – hasonló kitartással – azon, hogy ne legyen többé Voldemort nagyúr legkedvesebb halálfalója.

[6] Válaszom számos további levél írására ösztönözte Mr. Malfoyt, azonban ezek szinte kizárólag az elmeállapotomat, a felmenőimet, és a személyi higiéniámat érintő kritikus megjegyzésekből álltak, így jelen kommentár szempontjából kevéssé relevánsak.

A MÁGUS SZŐRÖS SZÍVE

Volt egyszer egy gazdag, csinos és tehetséges ifjú mágus, aki felfigyelt rá, hogy barátai szerelembe esve hóbortossá válnak, dőrén ugrabugrálnak, illegetik magukat, elvesztik jó ízlésüket és méltóságukat. Az ifjú mágus ezért eltökélte, hogy maga sosem fog e gyarlóság prédájául esni, és sötét varázslatokat végzett el, hogy kikezdhetetlenségét biztosítsa.

Rokonait nem avatta be titkába, s azok csak nevették hűvös közönyét.

– Egy csapásra megváltozik majd – jövendölték –, ha egy leányzó lángra lobbantja a szívét!

De az ifjú mágus nem lobbant lángra. Szép számmal akadtak leányok, akiket izgatott gőgös tartózkodása, s akik körmönfont praktikákkal igyekeztek vonzalmát elnyerni, de egynek sem sikerült meghódítania szívét. A mágus pedig büszke volt sérthetetlenségére s bölcs előrelátására, amellyel megszerezte azt.

Az ifjúság első tüzének csillapodtával kortársai sorban hitvest választottak, és gyermekeket nemzettek. A mágus a fiatal szülők bolondozását figyelve így acsarkodott magában:

– Nyivákoló kölykeik előbb-utóbb minden életkedvet kiszívnak belőlük! – És ismét áldotta bölcsességét, ami korai döntését meghozatta vele.

Telt-múlt az idő, a mágus szülei elaggottak, majd távoztak az élők sorából. Fiuk nem gyászolta őket; épp ellenkezőleg, áldásnak érezte halálukat, hisz immár egymagában birtokolta a családi kastélyt. Legféltettebb kincsét elhelyezte a legmélyebb pincében, és átadta magát a könnyű, gondtalan életnek a megannyi szolga közt, kiknek egyéb dolguk se volt, csak az ő kedvében járni.

A mágus biztosra vette, hogy csodálatos, zavartalan egyedülléte láttán parttalan irigység tölt el mindenkit. Annál nagyobb volt bosszúsága, mikor egy napon kihallgatta két lakáját, amint azok róla beszélgettek.

Az egyik szolga azt mondta, szánja urukat, mert hiába gazdag és hatalmas, mégsem szereti senki.

Társa pedig azt nem értette, vajon hogy lehet, hogy ennyi arany s egy fényűző kastély birtokában uruk képtelen feleséget szerezni magának.

A szolgák szavai szinte sokkolták a büszke mágust. Nyomban eltökélte, hogy megházasodik, s hitvese gyémántként fog kiragyogni az asszonyok közül. Lenyűgöző szépségével irigységet és vágyat gerjeszt majd minden férfiban, aki látja; vére tiszta varázslóvér lesz, hogy kettejük ivadékai a legkiválóbb mágikus képességeket örököljék; és legalább akkora vagyonnal fog bírni, mint ő, a mágus, hogy kettejük kényelmes élete a kibővült háztartásban is biztosítva legyen.

Ötven esztendőbe is beletelhetett volna mindezen kívánalmaknak megfelelő leányt találnia, azonban úgy esett, hogy már másnap ráakadt egy ilyen hajadonra, ki épp akkor érkezett a vidékre, hogy rokonait meglátogassa.

Az ifjú boszorkány páratlan mágikus tehetség és rengeteg arany birtokosa volt. Szépsége megdobogtatta minden férfi szívét, aki csak megpillantotta: minden férfiét, egyet kivéve. A mágusban nem ébredt semmiféle érzés. Mivel azonban meglátta a hajadonban a keresett kincset, udvarolni kezdett neki.

Mind, akik látták a mágus modorának e hirtelen változását, elámultak, és a leány tudtára adták, hogy ott ért el sikert, ahol előtte százak buktak el.

Az ifjú boszorkányt lenyűgözte, egyszersmind riasztotta a mágus közeledése. Sosem volt dolga még ilyen különös, zárkózott férfival, kiből a bókok langy függönyén át ilyen fagyos hideg sugárzik. Rokonai azonban felettébb kívánatosnak ítélték kettejük frigyét, s hogy elősegítsék azt, elfogadták a mágus invitálását a hajadon tiszteletére

rendezett pompás lakomára.

Az arannyal-ezüsttel terített asztal válogatott borok és ínycsiklandó étkek terhe alatt roskadozott. A muzsikusok selyemhúrú lantokat pengetve foglalták dalba a szerelmet, amit uruk nem ismert soha. A hajadont trónra ültették a mágus oldalán, s költőktől lopott lágy szavakat duruzsolt a leány fülébe, melyek értelméről sejtelme sem volt.

A szép boszorkány zavartan hallgatta udvarlóját, s végül így felelt neki:

– Ékesen szólsz, mágus, s szavaid kedvemre volnának, ha hihetném, hogy van szíved!

A mágus elmosolyodott, és biztosította hölgyét, hogy ezt a kétségét hamar eloszlatja. Megkérte őt, hogy kövesse, s vendégeit otthagyva levezette a leányt a zárt pincébe, ahol legdrágább kincsét őrizte.

Ott volt, megbűvölt kristályládikába zárva, a mágus dobogó szíve.

E szívet, mely régen elszakíttatott szemtől, fültől és ujjaktól, nem ejthette rabul se szépség, se dallamos női hang, se selymes tapintású bőr. A hajadon elborzadt, mert a szív aszott volt, és hosszú, fekete szőr nőtte be.

– Mit tettél, boldogtalan?! – jajdult fel a leány. – Esdve kérlek, tedd vissza nyomban a helyére!

A mágus, belátván, hogy csak így járhat választottja kedvében, elővette pálcáját, kinyitotta a kristályládikát, és visszahelyezte a szőrös szívet keble üregébe, hol az egykor lakott.

– Immár ép vagy újra, és megismerheted az igaz szerelmet! – ujjongott fel a hajadon, azzal átölelte a mágust.

A lágy, fehér karok érintése, a leány lélegzetének hangja a fülében, a leomló arany hajfürtök illata – mindezek dárdaként hatoltak a mágus frissen felébredt szívébe. Hanem a szív elvadult hosszú száműzetése során, vakká s kegyetlenné vált sötét börtönében, és ocsmány sóvárgás érlelődött benne.

A vendégek hamar felfigyeltek rá, hogy a ház ura s a hajadon eltávozott körükből. Kezdetben nem törődtek vele, de ahogy múltak az órák, aggodalom fogta el őket, s végül elhatározták, hogy a keresésükre indulnak.

Tűvé tették utánuk a kastélyt, s végül eljutottak a pince mélyére, ahol borzalmas látvány tárult a szemük elé.

A hajadon felhasított kebellel, holtan hevert a földön, s mellette ott kuporgott a tébolyult mágus. Baljának véres ujjai között nagy, sima, fényes szívet tartott, nyalogatta, cirógatta azt, és fogadkozott, hogy kiváltja vele a sajátját.

Jobbjában varázspálcáját markolta, s próbálta kiemelni kebléből az aszott, szőrös szívet. Hanem a szőrös szív, mely erősebb volt gazdájánál, ódzkodott tőle, hogy elváljon érzékeitől s visszatérjen a koporsóba, hol oly sokáig senyvedett.

A mágus a borzadó vendégek szeme láttára eldobta pálcáját, s ezüstpengéjű tőrt ragadott kezébe. Eztán sem tűri, hogy szíve uralkodjék felette – így fogadkozott, azzal kivágta kebléből szívét.

Két kezében egy-egy szívvel, diadalittasan egyenesedett fel – aztán rázuhant a hajadon hűlő tetemére, és kiszenvedett.

Albus Dumbledore „A mágus szőrös szívé”-ről

Mint fentebb kifejtettem, Bogár első két meséjét a nagylelkűség, a türelem és a szeretet témájának taglalása okán sok bírálat érte. Ezzel szemben nincs tudomásunk róla, hogy A mágus szőrös szívét a keletkezése óta eltelt évszázadok során módosították vagy hevesebben kritizálták volna; az általam utóbb rúnaírásban olvasott mese szinte tökéletesen megegyezett azzal a változattal, amit egykor anyámtól hallottam.

Ezzel együtt A mágus szőrös szíve Bogár kötetének messze a legrémisztőbb darabja, és számos szülő indokoltnak véli megkímélni tőle gyermekét, míg az olyan korba nem lép, mikor vélhetőleg már nem álmodik rosszat tőle.[7]

Miért maradt hát fenn ez a hátborzongató mese? Megkockáztatom, hogy *A mágus szőrös szíve* azért vészelhette át érintetlenül az évszázadokat, mert lelkünk legmélyét szólítja meg. Témája a mágia hordozta egyik legnagyobb és legritkábban elismert kísértés: a sebezhetetlenség vágya.

Ez az igény természetesen nem több, s nem kevesebb dőre ábrándnál. Nincs olyan ember a világon, legyen bár férfi, nő, varázzsal bíró vagy varázstalan személy, aki élete során ne szenvedne el testi, mentális vagy érzelmi traumákat. Az, hogy fájdalmat érzünk, éppoly természetes, mint hogy levegőt veszünk. Mindazonáltal mi, mágusok hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy akaratunk szerint formálhatjuk a létezés természetét.

A mesében szereplő ifjú mágus[8] például arra az álláspontra jut, hogy a szerelem negatívan hatna közérzetére és létbiztonságára. Megalázó gyarlóságnak tekinti a szerelmet, olyan állapotnak, amely haszontalanul csapolja meg az ember érzelmi és anyagi erőforrásait.

A szerelmi bájitalokkal való kereskedelem évezredes gyakorlatát nézve nyilvánvaló, hogy mesebeli mágusunk korántsem áll egyedül az öntörvényű szerelem mesterséges befolyásolását célzó törekvésével. A mágusnép még napjainkban is kutat a tökéletes szerelmi bájital[9] után, de ilyen elixírt keverni mindeddig senkinek nem sikerült, és vezető bájitalszakértők kétlik is, hogy annak előállítása lehetséges volna.

---

[7] Naplója tanúsága szerint Beatrix Bloxamra nem múló hatást tett, mikor kihallgatta, amint nagynénje ezt a mesét mesélte egyik idősebb unokanővérének. „Kicsi fülem véletlenül a kulcslyukra tévedt, s alighanem megbénított a borzadály, mert szándékom ellenére az utolsó szóig meghallgattam ezt a gusztustalan történetet, sőt azt követően még Nobby bácsikám fertelmes esetét is a helybéli banyával és egy zsák rugósgumóval. A megrázkódtatás kis híján a sírba vitt; utána egy hosszú hétig nyomtam az ágyat, sőt az elszenvedett lelki bántalom következtében alvajáróvá lettem, és éjről éjre visszatértem a mondott kulcslyukhoz. Ez végül arra késztette féltő aggodalomtól vezérelt drága atyámat, hogy lefekvéskor ragasztóbűbájt helyezzen szobám ajtajára.” Beatrix nyilván megoldhatatlannak tartotta, hogy a mesét alkalmassá tegye az érzékeny gyermekfülek számára, mert ennek a történetnek az átdolgozása nem szerepel a *Varangymesék* között.

[8] [A mágus szó nagyon régi eredetű. Bár néha a varázsló helyett használják, eredetileg a párbajozásban és más harci mágiában járatos egyéneket illették e névvel. A különösen bátor cselekedeteket végrehajtó varázslóknak mint egyfajta rangot adományozták, ugyanúgy ahogyan a muglikat is olykor lovaggá ütik hősies cselekedeteik elismeréseként. Azzal, hogy Bogar mágusként említi történetünk varázslóját, arra kíván rámutatni, hogy támadó varázsok terén különösen ügyes. Manapság a varázslók kétféleképp használják a mágus szót: különösen marcona varázslók jellemzésére, valamint rangként, kiemelkedő ügyesség, vagy hősiesség jelzéseként, így aztán nem is csoda, hogy Dumbledore tölthette be a Wizengamot főmágusi tisztét. JKR.]

[9] Álljon itt egy idézet Hector Dagworth-Grangertől, a Legkiválóbb bájitalkeverők Társasága alapítójától: „Egy jó bájital erőteljes vonzalmat éleszthet, de még soha nem volt képes létrehozni azt a felbonthatatlan, örök, feltétlen kötődést, ami egyedül kiérdemli a „szerelem” nevet.

Mesénk hősét mindazonáltal cseppet sem érdekli holmi kényünk-kedvünk szerint felkelthető és megszüntethető szerelempótlék. örök védettséget áhít az általa betegségnek vélt állapottal szemben, s ezért végrehajt egy olyan sötét varázslatot, ami csak a mesében lehetséges: börtönbe zárja tulajdon szívét.

A mágus eljárása és a horcrux-készítés hasonlóságára számos szerző felhívja a figyelmet. Bogár hőse ugyan nem a halhatatlanságra vágyik, de ő is elválaszt egymástól dolgokat, amelyeket nem volna szabad elválasztani – a testtől (a lélek helyett) a szívet –, figyelmen kívül hagyva Adalbert Goffrid egyes számú mágiái alaptörvényét:

„Csak akkor bolygasd a legmélyebb titkokat – az élet forrását, az egyén létének lényegét – ha készen állsz vállalni a legszörnyűbb következményeket."

Semmi kétség, ez a dőre ifjú, miközben emberfelettivé kívánt válni, embertelenné tette magát. A testből kizárt szív, gazdája elállatiasodását jelképezve, összeszárad és szőrt növeszt. A mágus immár nem több kegyetlen bestiánál: erőszakkal veszi el, amit áhít, és végül abba a hiábavaló igyekezetbe hal bele, hogy megszerezze a számára immár elérhetetlent, az emberszívet.

A varázslóköznyelvből, ha kissé régiesnek tartjuk is, ismerős a „szőrösszívű" kifejezés: rideg modorú, avagy érzékeden boszorkányokat és varázslókat jellemzünk így.

Aggszűz nénikém, Honoria gyakran hangoztatta, hogy azért bontotta fel eljegyzését a Varázshasználati Főosztály egyik munkatársával, mert idejekorán észrevette, hogy az illetőnek „szőrös szíve van". (A rossz nyelvek szerint valójában az történt, hogy nénikém tanúja volt, amint jegyese titkon tohonya turkákat[10] dédelgetett, s ez mélyen megdöbbentette őt.) Végezetül egy frissebb példa: a Szőrös szív – A házasságtól ódzkodó varázslók útmutatója című önsegítő kézikönyv[11] nemrég a sikerlisták élére került.

---

[10] A tohonya turkák, más néven horklumpok rózsaszínű, sörtés testű, gombaszerű állatok. Nehéz belátni, miért volna bárkinek is kedve dédelgetni őket. További információkért lásd a *Legendás lények és megfigyelésük* című kötetet.

[11] Nem tévesztendő össze a *Szőrös pofa, érző szív* című könyvvel, ami szívszorító beszámoló egy férfi küzdelméről a farkaskórral.

NYISZI NYUSZI ÉS A LOCSIFECSI FATÖNK

Valamikor réges-régen, egy messzi-messzi országban élt egy esztelen király, aki elhatározta, hogy birodalmában ő lesz az egyetlen ember, aki ért a varázslás művészetéhez.

Hogy célját elérje, meghagyta hadvezérének, hogy állítson fel egy boszorkányvadász sereget, akik mellé egy falka vérszomjas, fekete kopót is rendelt.

Egyszersmind parancsba adta, hogy birodalma minden falvában és városában tegyék közhírré: a király varázslást kíván tanulni, és oktatót keres.

A feladatra egyetlen igazi boszorkány vagy varázsló sem mert jelentkezni; inkább elbujdokoltak, nehogy rájuk találjon a boszorkányvadászok serege.

Akadt azonban egy ravasz sarlatán, aki varázstalan volt ugyan, de úgy okoskodott, ha ügyes, most gyorsan meggazdagodhat. Jelentkezett hát a királynál, kivételes képesség mágusnak adva ki magát. Bemutatott néhány egyszer bűvészmutatványt, amelyekkel sikerült is meggyőznie az esztelen királyt, aki nyomban megtette őt udvari főmágusnak és királyi magántanárnak.

A sarlatán először is kért egy erszény aranyat, hogy, mint mondta, pálcákat és varázsszereket vásárolhasson. Igényelt továbbá számos jókora rubintkövet gyógyító bűbájok szórásához, valamint ezüstserlegeket bájitalok érlelésére és tárolására. Mindezen kincseket meg is kapta az esztelen királytól.

A sarlatán gondosan elrejtette szerzeményeit a házában, majd visszatért a királyi palota kertjébe.

Nem sejtette, hogy gyanakvó szemek figyelik: jövés-menése feltűnt egy öregasszonynak, aki a palotakert szélén, egy kunyhóban lakott. Ez az asszony, akit mindenki csak Nyiszi néven ismert, mosónő volt; gondoskodott róla, hogy a palotabelieknek mindig legyen puha, fehér és illatos ágyneműjük. Nyiszi a száradó lepedők mögül kilesve látta, amint a sarlatán letör két ágat a királyi kert egyik fájáról, majd besiet a palotába.

A sarlatán átadta a királynak az egyik ágat, bámulatos erejű varázspálcának nevezve azt.

– De csak akkor fog működni a kezedben – figyelmeztette a királyt –, ha méltó vagy rá.

A sarlatán és az esztelen király minden reggel kivonultak a palotakertbe, ahol aztán hadonásztak az ágakkal, és badarságokat harsogtak az ég felé. A sarlatán ravasz volt: további bűvészmutatványokkal elejét vette, hogy a király kételkedni kezdjen udvari főmágusa képességeiben, vagy akár a pálcákban, melyekért oly sok aranyat fizetett.

Egyik reggel, mikor a sarlatán és a király szokás szerint faágaikat lengették, köröket róva szökdécseltek, és értelmetlen rigmusokat kántáltak, hangos kacagás ütötte meg a király fülét. Nyiszi, a mosónő, kunyhója ablakából nézte a királyt és a sarlatánt, s úgy rázta őt a nevetés, hogy hamarosan el is tűnt az ablakból, mert már a lábán sem bírt megállni.

A király abbahagyta a szökdécselést meg a hadonászást, és bosszúság ült ki az arcára.

– Uralkodóhoz méltatlan látványt nyújthatok, ha az öreg mosónő így nevet rajtam – szólt. – Ráuntam már a gyakorlásra! Halljam, mágus, mikor állhatok végre alattvalóim elé, hogy bemutassam nekik varázslótudományomat?

A ravasz oktató igyekezett megnyugtatni tanítványát, bizonygatta neki, hogy nemsokára lélegzetelállító mágusmutatványok tudója lesz, de Nyiszi kacagása mélyebb sebet ejtett az esztelen király lelkén, mint azt a sarlatán képzelte.

– Holnap összehívjuk az udvart – jelentette ki a király -, hogy megcsodálják felséges uruk varázslóművészetét!

A sarlatán most már belátta, hogy itt az ideje fogni a zsákmányt és kereket oldani.

– Jaj, felség, az semmiképp sem jó! Elfelejtettem szólni felségednek, hogy holnap hosszú utazásra kell indulnom…

– Ha az engedélyem nélkül el mered hagyni a palotát, boszorkányvadászaimat és kopóikat küldöm utánad! Holnap reggel segítesz nekem varázslatokkal elkápráztatni az urakat és hölgyeket, s ha bárki kinevet engem, a fejeddel fizetsz!

E szavakkal a haragvó király visszacsörtetett a palotába, s a megrettent sarlatán magára maradt a kertben. Hiába minden ravaszság, gondolta, most nincs menekvés, hisz el nem futhat, segíteni meg nem tud a királynak, hisz ő sem ért a varázsláshoz.

Hogy félelmét s dühét levezesse, elindult Nyiszi, a mosónő kunyhója felé. Belesett az ablakon, s látta, hogy az öregasszony az asztalánál ül, és egy pálcát fényesít, míg a sarokban a király lepedői önmagukat mossák egy dézsában. A sarlatán ebből rögtön tudta, hogy Nyiszi igazi boszorkány, s így a veszedelemből, amibe taszította, ki is mentheti őt.

– Banya! – rivallt rá az öregasszonyra. – A kacagásod az életembe kerülhet! Ha nem segítesz rajtam, bevádollak, hogy boszorka vagy, s akkor a király ebei téged fognak széttépni, nem engem!

A vén Nyiszi rámosolygott a sarlatánra, és megígérte neki, hogy mindent megtesz érte, ami a hatalmában áll.

A sarlatán utasította őt, hogy a másnapi bemutatón bújjon el egy bokorban, s a király tudta nélkül hajtsa végre helyette a varázslatokat. Nyiszi rábólintott a tervre, de volt egy kérdése:

– Mi lesz, uram, ha a király olyan varázslattal próbálkozik, amit én sem tudok végrehajtani?

A sarlatán gúnyosan felhorkant.

– Varázserőd messze meghaladja annak az ostoba királynak a képzeletét – jelentette ki, azzal sarkon fordult, s furfangos eszét áldva visszatért a palotába.

Másnap reggel a birodalom nemes urai és hölgyei mind a palotakertbe gyűltek. A király, oldalán a sarlatánnal, a felállított emelvényre lépett.

Először is eltüntetem e hölgy fejfedőjét! – harsogta, s a sarlatántól kapott ággal az egyik nemes hölgyre mutatott.

A közeli bokorban megbúvó Nyiszi rászegezte pálcáját a hölgy fejfedőjére, és eltüntette azt. A nézősereg az álmélkodás és csodálat hangjait hallatta, s tapssal dicsérte a büszke uralkodót.

Most pedig röptetni fogom azt a lovat! – kiáltotta a király, saját paripája felé suhintva az ággal.

Nyiszi rászegezte pálcáját a lóra, s az a levegőbe emelkedett. A sokaság még jobban elámult, s ujjongva éltette a mágus-királyt.

– Most pedig…

A király újabb ötletet keresve körülnézett. Ekkor előlépett a boszorkányvadászok seregének főkapitánya.

– Felség – szólt -, Szablya kutyád mérges varangyot evett, és ma reggelre megdöglött. Kérlek, támaszd fel, felség, pálcád erejével!

Azzal a főkapitány az emelvényre helyezte a legnagyobb boszorkányvadász kopó tetemét.

Az esztelen király a döglött kutya felé suhintott az ággal. A bokorban megbúvó Nyiszi azonban csak mosolygott. Meg se mozdította pálcáját, hisz nincs oly varázs, ami a holtaknak életet adhat.

A kutya nem mozdult, és a nézősereg előbb sugdolózni, majd kuncogni kezdett. Immár gyanították, hogy a király első két mutatványa is szemfényvesztés volt csupán.

– Miért nem sikerül?! – rivallt rá a király a sarlatánra, aki félelmében utolsó kibúvójához folyamodott.

– Nézd, felség, nézd! – kiáltotta arra a bokorra mutatva, amelyikben Nyiszi kuporgott. – Ott a tettes! Egy alattomos boszorkány, aki saját gonosz ártásával elveszi varázsod erejét! Kapjátok el! Ejtsétek foglyul!

Nyiszi menekülőre fogta a dolgot. A boszorkányvadászok egész serege a nyomába eredt, s a varázslóvérre szomjazó kopókat is ráuszították. Egy alacsony sövényhez érve azonban a kis öregasszony eltűnt, s a király, a sarlatán és az udvaroncok odaérve azt látták, hogy az ebek egy hajlott törzs vén fa körül ugatnak és kaparnak.

– Fává változott! – harsogta a sarlatán, s attól tartva, hogy Nyiszi visszaváltozik emberré, és elárulja őt, hozzátette: – Vágasd ki a fát, felség! Nem érdemel jobbat a gonosz boszorkány! Nyomban fejszét kerítettek, s a vén fát a főurak és a sarlatán ujjongása közepette kidöntötték.

Hanem mikor az udvar népe elindult vissza a palota felé, egy felharsanó kacaj megtorpanásra késztette őket.

– Bolondok! – hallatszott Nyiszi hangja a fatönkből. – Se boszorkányt, se varázslót nem tudtok megölni úgy, hogy kettévágjátok! Fogjátok a fejszét, s ha nem hisztek nekem, hasítsátok kétfelé az udvari főmágust!

A boszorkányvadászok seregének főkapitánya már emelte is a fejszét, hogy elvégezze a kísérletet, de a sarlatán ekkor térdre roskadt, irgalomért könyörgött, és bevallotta minden álnokságát. Mikor elhurcolták, hogy tömlöcbe vessék, a fatönk az előbbinél is harsányabb kacajra fakadt.

– Kettévágtál egy boszorkányt, s ezzel szörnyű átkot szabadítottál birodalmadra! – kiáltott rá a megrettent királyra. – Mától minden gazságot, amit a többi boszorkány és varázsló ellen elkövetsz, fejszecsapásként érzel majd az oldaladban, mígnem azt kívánod majd, bár belehalhatnál!

Erre a király is térdre rogyott, és megígérte a fatönknek, hogy nyomban rendeletet ad ki birodalma minden boszorkányának és varázslójának védelmére, s biztosítja nekik a mágia szabad gyakorlásának jogát.

– Nagyon helyes – mondta a fatönk –, de még Nyiszit is ki kell engesztelned.

– Bármire kész vagyok, bármire! – fogadkozott az esztelen király, kezét tördelve a fatönk előtt.

– Helyezd el rajtam Nyiszi szobrát – parancsolta a fatönk –, így állíts emléket szegény mosónődnek, és emlékeztetőt magadnak, hogy sose feledd esztelenségedet!

A király ebbe is beleegyezett; megígérte, hogy birodalma legjobb szobrászát bízza meg, és aranyból készítteti el a szobrot. Ezek után a megszégyenült király a fatönk kacagásától kísérve a nemes urakkal és hölgyekkel együtt visszatért a palotába.

Mikor a kert elnéptelenedett, a fatönk gyökerei közti üregből kikászálódott egy hosszú bajszú, szívós, öreg nyúl, foga között egy varázspálcával. Nyiszi nyuszi kiugrált a palotakertből, messzi vidékre vándorolt, a fatönkön pedig máig ott áll a mosónő aranyszobra, és azóta egyetlen boszorkány vagy varázsló sem szenvedett üldöztetést a birodalomban.

Albus Dumbledore a „Nyiszi nyuszi és a locsifecsi fatönk”-ről

A Nyiszi nyuszi és a locsifecsi fatönk Bogár „legvalószerűbb” meséje, ugyanis a benne leírt mágikus aktusok szinte kivétel nélkül összhangban állnak a mágia ismert törvényeivel.

Sokan közülünk ebből a meséből tudták meg, hogy varázslattal nem lehet feltámasztani a holtakat – s ezt annak idején nagy megdöbbenéssel és csalódással vettük tudomásul, hiszen kisgyermekként szent meggyőződésünk volt, hogy szüleink egyetlen pálcaintéssel vissza tudják adni döglött patkányunk vagy macskánk életét. Bár mintegy hat évszázad telt el azóta, hogy Bogár megírta ezt a mesét, s ugyan számtalan módját dolgoztuk ki annak, hogy szeretteink nem szűnő jelenlétének illúzióját keltsük[12], a test és a lélek halál utáni újraegyesítését a varázslók mindmáig nem tudták megoldani. Ahogy a jeles varázslófilozófus, Bertrand de Pensées-Profondes ünnepelt művében, az Értekezés a természetes halál konkrét és metafizikai következményeinek kiküszöböléséről, különös tekintettel anyag és eszencia reunifikációjára cím munkában írja: „Ne fáraszd magad, úgyse fog összejönni!”

Nyiszi nyuszi meséje ugyanakkor az egyik legkorábbi irodalmi forrás, amiben animágusról esik említés – Nyiszi, a mosónő ugyanis rendelkezik azzal a ritka mágikus képességgel, hogy ha akar, állattá tud válni.

Az animágusok igen kis százalékban képviseltetik magukat a varázslónépességen belül. Az emberből állatba történő tökéletes, spontán transzformáció rendkívül sok tanulást és gyakorlást igényel, márpedig sok boszorkány és varázsló véli úgy, hogy hasznosabban is el tudja tölteni az idejét. Ennek oka, hogy jószerével az egyetlen körülmény, ami az említett képesség alkalmazását indokolhatja, az álcázás, rejtőzködés kényszere, amivel viszont elsősorban azok szembesülnek, akik valamiért – például törvényellenessége okán – titkolni kívánt tevékenységet folytatnak.

A Mágiaügyi Minisztérium ezért szükségesnek tartja az animágusok nyilvántartását.[13]

Hogy élt-e valaha olyan mosónő, aki nyúllá tudott változni, korántsem bizonyos; azonban egyes mágiatörténészek gyanítják, hogy Bogar bárd Nyiszi alakjában a híres francia varázslónőt, az 1422-ben Párizsban boszorkányság vádjával halálra ítélt Lisette de Lapint mintázta meg. Lisette tervezett kivégzésének előestéjén, a később a szökésben való segédkezessél gyanúsított mugli őrök legnagyobb megdöbbenésére, eltűnt börtönéből. Bár nem sikerült kétséget kizáróan bizonyítani, hogy Lisette animágus volt és kibújt a cellaablak rácsai között, szemtanúk nem sokkal később egy nagy, fehér nyulat láttak egy vitorlával felszerelt üstben átkelni a La Manche-csatornán, és ugyanez a nyúl utóbb bizalmas tanácsadói posztot töltött be VI. Henrik

---

[12] [A varázslók fényképei és portréfestményei épp úgy mozognak, és (az utóbbiak) épp úgy beszélnek, mint modelljeik, de egyes ritka tárgyak is (például Edevis tükre) képesek többet mutatni az elvesztett személy statikus képénél. Az átlátszó kísértetek olyan varázslók és boszorkányok mozgó, beszélő és gondolkodó másai, akik holtuk után valamely okból a Földön akartak maradni. JKR.]

[13] [McGalagony professzor, a Roxfort igazgatónője arra kért, szögezzem le, hogy ő csupán az átváltoztatástan minden területére kiterjedő kutatásai során vált animágussá, s a macskává változás képességét sosem használta nem megengedett tevékenységek leplezésére – eltekintve attól, amikor a Főnix Rendjének nevében végzett el titkos, de morálisan nem kifogásolható feladatokat. JKR.]

király udvarában.[14]

A Bogar meséjében szereplő király egy dőre mugli, aki sóvárgással és félelemmel tekint a mágiára, s abba a hitbe ringatja magát, hogy pusztán varázsigék betanulásával és pálcalengetéssel igazi varázslóvá válhat. Mivel sejtelme sincs a mágia és a mágusok igazi természetéről, egyaránt hitelt ad a sarlatán és Nyiszi nevetséges állításainak. Ez egyébként tökéletesen jellemző bizonyos muglik gondolkodásmódjára: tudatlanságukból kifolyólag készpénznek veszik az olyan mágiai képtelenségeket, mint például hogy Nyiszi gondolkodásra és beszédre képes fává változtatta magát. (Azonban itt meg kell jegyeznünk, hogy Bogar, aki meséjében a „beszélő" fával a mugli király tudatlanságát igyekszik érzékeltetni, ugyanakkor tényként tálalja, hogy Nyiszi nyúlalakban tud beszélni. Tarthatjuk ezt a költői szabadság szárnyalásának is, de én valószínűbbnek vélem, hogy Bogar csak hallomásból ismerte az animágusokat, eggyel sem került személyes kapcsolatba – ez ugyanis az egyetlen olyan kijelentése a mesében, ami ellentmond a mágiai törvényeknek. Az animágus állati alakot öltve nem őrzi meg az emberi beszéd képességét, jóllehet értelme, gondolkodása megmarad. Még a kisiskolások is tudják, hogy ez az alapvető különbség az animágia és önmaguk állattá való transzformálása között. Az utóbbi esetben teljes mértékben állattá válunk, elfelejtünk varázsolni, s azt se tudjuk többé, hogy egykor varázslók voltunk; következésképpen egy másik varázsló segítségével tudjuk csak visszanyerni eredeti személyiségünket és alakunkat.)

Lehetségesnek tartom, hogy azt a bogari cselekményelemet, hogy a hősnő úgy tesz, mintha fává változna, és fejszecsapást idéző fájdalommal fenyegeti a királyt, létező mágiai hagyományok és praktikák ihlették. A pálcakészítők ősidők óta elszántan védelmezik a pálcaminőségű anyagot adó fákat, melyeknek gondozása az ő feladatuk, s aki egy ilyet a tolvajlás szándékával megcsonkít, annak nemcsak az efféle fákon rendszerint megtalálható bólintérok[15] neheztelésével, de a tulajdonosa által a fa köré helyezett védőátkok kellemetlen hatásaival is számolnia kell. A Cruciatus, ami Bogár idejében még nem tartozott a Mágiaügyi Minisztérium által tiltott átkok közé[16], könnyen keltheti a Nyiszi fenyegetésében leírt érzetet.

---

[14] Már az 1672-bena Rejtély- és Misztériumügyi főosztály által végzett vizsgálat kimutatta, hogy varázslónak illetve boszorkánynak születni kell, tehát a mágia nem tanulható. Jóllehet a varázslás, mint „mutáns" képesség alkalmanként kiütközik varázstalannak ismert családból származó személyeknél (bár számos ilyen esetről kimutatták, hogy a felmenők között volt varázsló vagy boszorkány), tény, hogy a muglik nem tudnak varázsolni. Legjobb – vagy legrosszabb – esetben is csak véletlenszerű, irányíthatatlan effektusokat képesek produkálni, amennyiben valódi varázspálca kerül a kezükbe: a pálca, mint varázsvezető eszköz ugyanis esetenként tartalmaz visszamaradt mágikus töltést, s ez váratlan pillanatokban kitörhet – lásd a pálcamágiát érintő megjegyzéseimet a *Három testvér meséje* kommentárjában.

[15] A bowtruckle-nek is nevezett bólintérokról, e különös, fa-lakó lényekről részletes leírást találunk a *Legendás lények és megfigyelésük* című kötetben.

[16] A Cruciatus-, Imperius- és Avada Kedavra-átkokat a Mágiaügyi Minisztérium 1717-ben nyilvánította a legszigorúbb büntetésekkel szankcionált, főbenjáró átkokká.

A HÁROM TESTVÉR MESÉJE

Volt egyszer három fivér, akik útra keltek, s egy este szürkületkor egy elhagyott, kanyargós ösvényre értek. A testvérek útját végül egy folyó keresztezte, amin nem volt gázló, s túl sebes folyású volt ahhoz, hogy biztonságban átúszhassanak a túlsó partjára. A három testvér azonban járatos volt a mágiában, így hát csak intettek varázspálcájukkal, s máris híd ívelt át a veszélyes víz fölött. Már a híd közepén jártak, mikor egy csuklyás alak állta útjukat. S a Halál megszólította őket. Bosszantotta, hogy hoppon maradt, mert megszokta már, hogy az arra tévedő utazók mind a folyóba vesznek. Hanem a Halál agyafúrt volt: megdicsérte a három testvér ügyes varázslatát, és azt mondta, jutalmat érdemelnek, amiért sikerült túljárniuk az eszén.

A legidősebb testvér, aki harcias férfi volt, egy minden létezőnél erősebb varázspálcát kért: olyat, amelyik minden párbajban győzelemre segíti tulajdonosát, olyat, amelyik méltó a varázslóhoz, aki legyőzte a halált. A Halál odalépett egy folyóparti bodzafához, pálcát készített egy lelógó ágából, és átadta azt a legidősebb testvérnek.

A középső testvér rátarti ember lévén meg akarta alázni a Halált, s azt kérte, legyen hatalma visszahívni holtukból az embereket. A Halál felemelt egy követ a folyópartról, átadta a középső testvérnek, és azt mondta, a kő visszahozza a holtakat.

Ezután a Halál a legifjabb testvértől is megkérdezte, milyen jutalmat kíván. Ő volt a legszerényebb a három közül, s a legbölcsebb is, mert nem bízott a Halálban. Ahhoz kért hát segítséget, hogy mikor továbbáll onnan, a Halál ne követhesse őt. És a Halál, mit volt mit tennie, átadta neki saját láthatatlanná tévő köpenyét.

A Halál ezután félreállt, s a három testvér folytatta útját. Ámuló szavakkal emlékeztek meg kalandjukról, s versengve csodálták a Halál adományait.

Idő múltával azután a testvérek elváltak, s ki-ki a maga útján ment tovább.

A legidősebb fivér egyheti vándorlás után elért egy messzi faluba, s ott felkereste régi haragosát, egy másik varázslót. Párbajra hívta ki őt, s a bodzapálca birtokában könnyű diadalt aratott fölötte. Halott ellenfelét hátrahagyva a legidősebb fivér betért egy fogadóba, s ott nagy hangon eldicsekedett a legyőzhetetlen pálcával, amit magától a Haláltól csikart ki.

Aznap éjjel egy másik varázsló odalopózott a borgőzös álomba merült henceg ő ágyához. A tolvaj elvette a pálcát, s hogy ne végezzen félmunkát, elmetszette a legidősebb fivér torkát.

Így jutott az első testvér a Halál kezére.

Ez idő alatt a középső fivér megtért otthonába, ahol egyedül lakott. Ott elővette a holtakat ébresztő követ, és háromszor megforgatta a kezében. Nagy ámulatára és szíve örömére nyomban megjelent előtte a leány, aki mátkája volt, amíg el nem ragadta a korai halál.

Ám a leány bús volt, és hideg; mintha fátyol mögül tekintett volna szerető párjára. Bár visszatért, szenvedett ezen a világon, nem találta már helyét az élők között. A középső fivérnek végül eszét vette a reménytelen vágy, s kioltotta saját életét, hogy a sírban egyesüljön mátkájával.

Így jutott a középső testvér a Halál kezére.

A Halál sok-sok éven át kutatott a legifjabb fivér után, de nem bukkant nyomára. A harmadik testvér aggastyánkort ért meg. Egy napon aztán levetette a láthatatlanná tévő köpenyt, és a fiának adta. Régi barátként üdvözölte akkor a Halált, örömmel tartott vele, s a Halál tisztelettel vezette ki őt az árnyékvilágból.

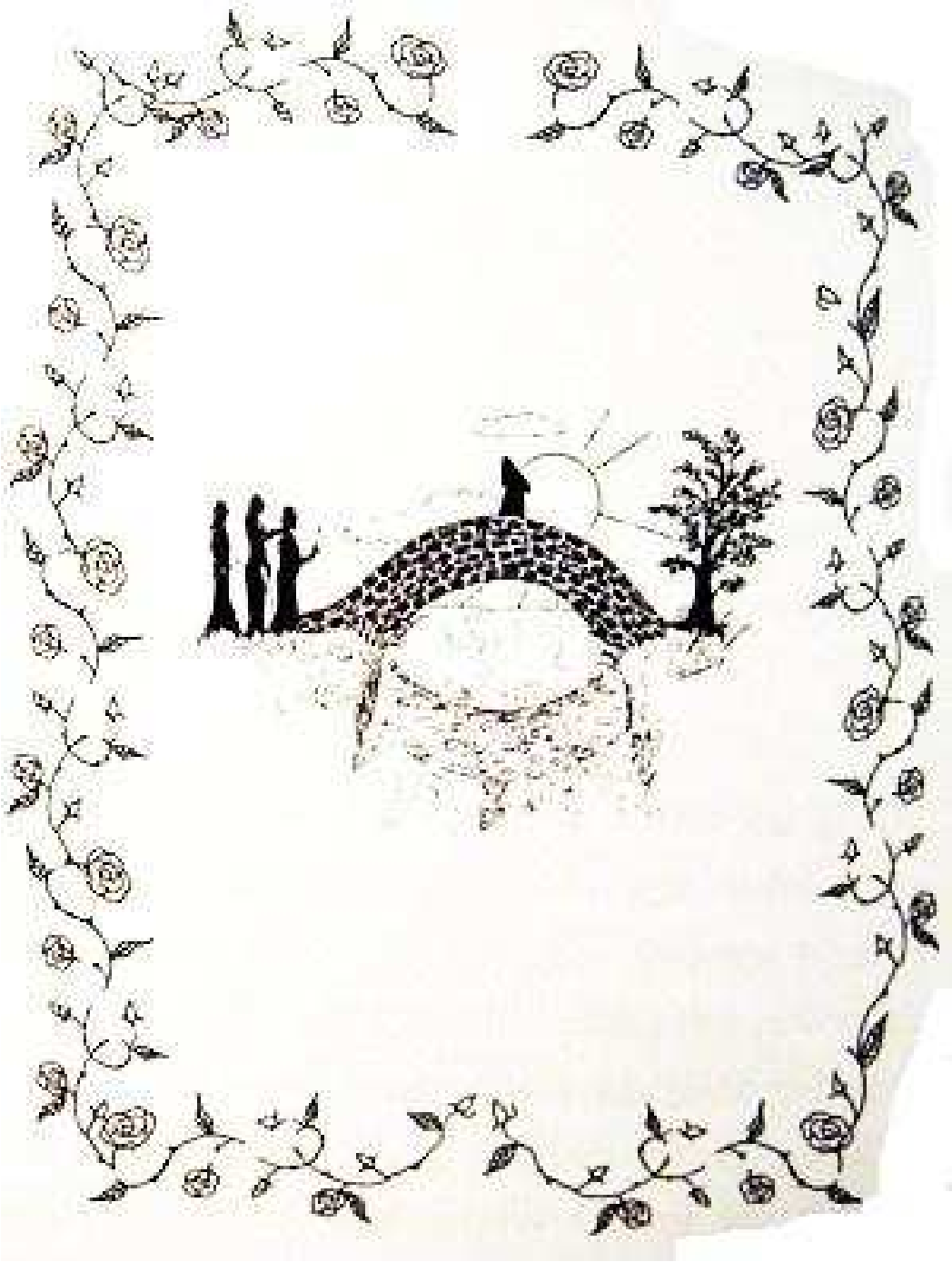

Albus Dumbledore
„A három testvér meséjé”-ről

Ez a mese kivételesen nagy hatást tett rám gyermekkoromban. Azután, hogy anyám először mesélte nekem, minden más történetnél gyakrabban kívántam hallani este elalvás előtt. Ezen nemritkán össze is kaptunk öcsémmel, Aberforth-szal, akinek a *Krahács, a koszos kecske* volt a kedvenc meséje.

A három testvér meséjének tanulsága napnál világosabb: a halál legyőzésére tett emberi erőfeszítések kivétel nélkül kudarcra ítéltetnek. A mesebeli fivérek legfiatalabbika („a legszerényebb a három közül, s a legbölcsebb is”) az egyetlen, aki megérti, hogy a szerencsés megmenekülés után a legtöbbet ígérő kívánság a Halállal való következő találkozás lehetőség szerinti elodázása. Ez a harmadik fivér tudja, hogy aki ujjat húz a Halállal – teszem azt, az erőszak útjára lép, mint az első fivér, vagy a nekromancia[17] sötét tudományát műveli, mint a középső–, az egy olyan ravasz ellenféllel méri össze erejét, aki sohasem veszít.

Nem kevéssé meglepő módon e köré a mese köré egy olyan legenda szövődött, ami a történet eredeti üzenetének épp az ellenkezőjét hirdeti. E legenda szerint a Halál ajándékai – a legyőzhetetlen pálca, a holtakat feltámasztó kő és az elnyűhetetlen láthatatlanná tévő köpeny – valóságos, létező tárgyak. Mi több, ha valaki mindhárom tárgy jogos birtokosává válik, azok őt – a legenda szerint – „a halál urává” teszik, ami a közkeletű értelmezés szerint a sebezhetetlenség, sőt a halhatatlanság elnyerését jelenti.

Amit ez a legenda az emberi természetről elárul, szomorkás mosolyt fakaszthat arcunkon. Ha jóindulatúak vagyunk, elintézhetjük a dolgot azzal, hogy „a remény örökké él”[18]. Dacára annak, hogy Bogar a három tárgyból kettőt rendkívül veszélyesnek ír le, s félretéve a mese nyilvánvaló tanulságát, mely szerint végül mindannyiunkat elér a halál, a varázslótársadalmon belül egy törpe kisebbség konokul hiszi, hogy Bogar a mesében kódolt üzenetet küldött, ami a leírt szöveg pontos ellentéte, s aminek a megfejtéséhez rajtuk, a hívőkön kívül senki nem elég okos.

Elméletüket (helyesebben szólva: makacs reményüket) igen kevés kézzelfogható tény támasztja alá. Igazi láthatatlanná tévő köpenyek, ha nincs is sok belőlük, valóban léteznek; a meséből azonban kiderül, hogy a Halál köpenye egyedülállóan tartós.[19]

Hiába telt el évszázadok sora Bogar kora óta, napjainkig senki nem számolt be róla, hogy megtalálta volna a Halál köpenyét. A hívők ezt a problémát azzal a magyarázattal söprik félre, hogy a legifjabb fivér leszármazottai vagy nem ismerik a köpeny eredetét, vagy ismerik, de ősük bölcsességét őrizve mélyen hallgatnak kincsükről.

A kő, kevéssé meglepő módon, szintúgy nem került elő soha. Mint azt a Nyiszi

---

[17] [A nekromancia a fekete mágiának a holtak feltámasztásával foglalkozó ága, amely, mint a meséből is kiderül, nem tud tökéletes eredményt felmutatni. JKR.]

[18] [Az idézet rámutat arra, hogy Albus Dumbledore kivételes olvasottsága nemcsak a mágia irodalmára terjedt ki, hanem például Alexander Pope mugli költő műveire is. JKR.]

[19] [A láthatatlanná tévő köpenyek általában nem tökéletesek. Egyes darabok könnyen elszakadnak, mások idővel homályossá válnak, vagy elvesztik bűbájozottságukat, megint mások nem védenek a leleplező varázslatokkal szemben. Ez az oka annak, hogy a boszorkányok és varázslók, ha el akarnak rejtőzni, vagy álcázni kívánják magukat, szívesebben használnak kiábrándító bűbájt. Albus Dumbledore kiábrándító bűbája köztudottan olyan erős volt, hogy köpeny nélkül is tökéletesen láthatatlanná tudott válni. JKR.]

nyuszi és a locsifecsi fatönk kommentárjában már leszögeztem, a holtakat nem tudjuk feltámasztani, s okkal hihetjük, hogy soha nem is leszünk rá képesek. Egyes sötét varázslók ezzel próbálkozva inferusokat[20] hoznak létre, melyek azonban csupán hátborzongató bábok, nem ténylegesen feltámadt emberek. Mi több, Bogar a mesében egyértelművé teszi, hogy a középső fivér elhunyt szerelme igazából nem tér meg a halálból. A Halál csak azért küldi vissza őt a középső fivérhez, hogy általa magához csalja őt – a leány ezért hideg, idegen, s gyötrő módon úgy jelenvaló, hogy közben elérhetetlen.[21]

Hátravan még a pálca. Annak kapcsán a bogari titkos üzenetben hívők, légből kapott kijelentéseik alátámasztására, legalább néhány dokumentált történelmi tényt fel tudnak mutatni. A dolog ugyanis úgy áll, hogy letűnt korok egyes varázslói – dicsekvésből, potenciális támadóik megfélemlítése végett vagy talán szinte meggyőződéssel – azt állították, hogy a szokásosnál nagyobb erejű vagy akár „legyőzhetetlen" pálca van a birtokukban. Ezen varázslók némelyike azt is kijelentette, hogy pálcája – a Halál készítette eszközhöz hasonlóan – bodzából van. Az ilyen pálcák nevet is kaptak, pl. Végzet Pálcája, Halálvessző stb.

Tekintve, hogy a pálca a legfontosabb mágikus szerszámunk és fegyverünk, aligha meglepő, hogy számos régi babona kötődik hozzá. Például bizonyos fajta pálcák (és ennélfogva tulajdonosaik) állítólag nem illenek össze:

> *„Ne vágyjon a tölgypálca*
> *magyalvesszős leányra."*

Más babonák a pálca anyaga és a tulajdonos jelleme közötti összefüggést sejtetik:

> *„Makacs a kőris, pletykás a berkenye,*
> *duzzog a mogyoró, lusta a gesztenye."*

És természetesen a bodzára is találunk bizonyítatlan népi szabályt:

> *„Komisz a bodza, pálcának rossz fa."*

Tény, hogy a bodza nem tartozik a pálcakészítők kedvenc anyagai közé – talán azért, mert mesebeli pálcáját a Halál bodzából készítette, vagy mert a hatalméhes és agresszív varázslók előszeretettel terjesztették, hogy pálcájuk bodzából van.

Az első különösen erős és veszélyes bodzapálca, aminek a létezését történeti források igazolják, egy rövid életű, de rendkívül agresszív varázsló, a középkorban Dél-Angliát rettegésben tartó, általában „elvetemült"-ként emlegetett Emeric tulajdonában volt. Emeric úgy halt meg, ahogy élt: párbajban, egy Egbert nevű mágus átkától sújtva. Egbert további sorsa ismeretlen, de a középkori párbajhősök általában nem voltak hosszú életűek. Annak idején, a Mágiaügyi Minisztérium felállítása előtt senki nem szabályozta a sötét varázslatok használatát, s ezért a legtöbb küzdelem halálos kimenetelű volt.

Egy évszázaddal később egy másik ellenszenves figura, a fekete mágiát művelő Godelot veszélyes varázslatok egész gyűjteményét állította össze egy olyan pálca segítségével, amit feljegyzéseiben így jellemez: „Ravasz és felettébb gonosz bará-

---

[20] [Az inferusok fekete mágia segítségével életre keltett holttestek. JKR.]

[21] Számos kritikus úgy véli, hogy Bogar-t a holtakat feltámasztó kő kitalálásakor a bölcsek köve ihlette meg, mely a halhatatlanná tévő életelixírt termeli

tom, kinek teste sambucus[22] ága, s ki tudója a legördögibb mágiának." (*Legördögibb mágia* a címe Godelot „mesterművének".)

Mint látjuk, Godelot segítőtársának, jószerével tanítómesterének tekinti pálcáját. Aki járatos a pálcamágiában, jól tudja, hogy a pálcák valóban elraktározzák használóik tudományát, jóllehet ennek a jelenségnek a következményei nehezen kiszámíthatóak; annak megbecsüléséhez, hogy milyen teljesítményt nyújt majd egy bizonyos pálca egy bizonyos mágus kezében, számos egyéb tényezőt is figyelembe kell venni, például a pálca és használója viszonyát. Mindazonáltal egy olyan, feltételezett pálcának, ami számos sötét varázsló kezét járta meg, minden valószínűség szerint legalábbis erős hajlama lenne a mágia legveszélyesebb területei iránt.

A legtöbb boszorkány és varázsló előnyben részesíti az „őt választó" pálcát valamely megörökölt vesszővel szemben, s ennek éppen az az oka, hogy utóbbi alighanem olyan szokásokat tanult el korábbi használójától, amelyek nem állnak összhangban az új tulajdonos varázslási stílusával. Az az elterjedt szokás, hogy a pálcát elhalt birtokosával együtt eltemetik (vagy elhamvasztják), szintén annak hivatott elejét venni, hogy a pálcák túl sok gazdától tanuljanak. A Bodzapálca hívői viszont azt vallják, hogy a tulajdonosváltás speciális módja folytán – miszerint az új birtokos legyőzi, rendszerint megöli az előzőt – a Bodzapálca mindmáig elkerülte a sírbatételt, illetve a megsemmisítést, és az idők során az átlagost messze meghaladó bölcsesség, erő és hatalom halmozódott fel benne.

Godelotról tudjuk, hogy saját háza pincéjében halt meg, ahova tébolyult fia, Hereward zárta őt. Hereward feltehetőleg elvette apjától pálcáját, máskülönben az meg tudott volna szökni börtönéből, de hogy mit művelt Hereward a későbbiekben a nevezetes eszközzel, arról nem maradt fenn adat. Csak annyi bizonyos, hogy a XVIII. század elején felbukkant egy pálca, amit tulajdonosa, Barnabás Deverill Borzapálcának[23] nevezett, s ami hozzásegítette Deverillt, hogy korának rettegett boszorkánymestereként írja be magát a történelembe. Rémuralmának a nem kevésbé elvetemült Loxias vetett véget: megszerezte Deverilltől a pálcát, átkeresztelte „Halálvessző"-nek, és arra használta, hogy eltegye láb alól a neki nem tetsző személyeket. A pálca további sorsa nehezen követhető nyomon, Loxias sírba küldésével ugyanis emberek egész sora dicsekedett el, köztük a tulajdon anyja.

A Bodzapálca úgynevezett „történetét" tanulmányozva bármely józan ésszel megáldott boszorkánynak és varázslónak szükségszerűen szemet szúr, hogy minden férfi, aki a legendás eszköz birtokosának vallotta magát[24], „legyőzhetetlen"-ként állította be azt, miközben abból, amit a pálca útjáról és megannyi tulajdonosáról tudunk, nemcsak az világlik ki, hogy a Halálvesszőt számtalanszor legyőzték, de az is, hogy úgy vonzza a bajt, mint Krahács, a koszos kecske a legyeket. Végső soron a Pálcák Urának keresése mint jelenség csupán azt a következtetést támasztja alá, amit hosszú életem során tett számos megfigyelésem erősít: hogy az emberek hajlamosak arra áhítozni, ami a legrosszabb nekik.

De hát melyikünk mutatkozna olyan bölcsnek, mint a legifjabb fivér, ha választhatna a Halál ajándékai közül? A hatalom vágya mágusokat és muglikat egyaránt kísért; hányan tudnánk ellenállni a Végzet Pálcája csábításának? Akad-e ember, aki egy

---

[22] A bodza latin neve.

[23] A borza a bodza egy régies neve.

[24] Soha egyetlen boszorkány sem vallotta magát a Pálcák Ura birtokosának. Ebből ki-ki arra következtessen, amire akar.

szeretett személy elvesztése után ne vágyna a Feltámadás Kövére? Még én, Albus Dumbledore is a láthatatlanná tévő köpenyről mondanék le legkönnyebben, s ebből kitűnik, hogy hiába állok jól ész dolgában, épp olyan sült bolond vagyok, mint bárki más.

Kedves Olvasó!

Nagyon köszönjük, hogy megvásárolta ezt a valóban különleges és egyedülálló könyvet. Az alkalmat megragadva szeretnék rávilágítani, mekkora segítséget nyújt az ön támogatása ahhoz, hogy érdemben megváltoztassuk megannyi veszélyeztetett gyermek életét.

Európa-szerte több mint egymillió gyermek él nagy, bentlakásos nevelőintézetekben. A közhiedelemmel ellentétben, ők többségükben nem árvák – azért kerültek gondozás alá, mert családjuk szegény, fogyatékkal élőkből áll, vagy etnikai kisebbséghez tartozik. E gyermekek közül számosan fogyatékosok vagy fejlődésükben elmaradottak, sokuk mégsem részesül semmiféle gyógyászati ellátásban, oktatási segítségben. Egyes helyeken az alapvető létszükségletek kielégítése, így a megfelelő élelmezés sem biztosított, s a gyermekeknek szinte mindenhol az emberi, érzelmi kapcsolatok, ösztönzés hiányát kell elszenvedniük.

Az intézetben élő és a társadalom peremére szorult gyermekek életének javítása érdekében, valamint azért, hogy a jövő nemzedékei már ne jussanak ilyen sorsra, J. K. Rowling és jómagam 2005-ben elindítottuk a Children's High Level Group (CHLG) jótékonysági kampányt. A magukra maradt gyermekek szószólóivá kívántunk válni, hogy általunk hallathassák hangjukat, felhívhassák sorsukra a figyelmet.

A CHLG a nagy létszámú intézetek megszüntetését szorgalmazza, és olyan megoldásokat javasol, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermekek családban – vér szerinti, nevelő- vagy belföldi örökbe fogadó szülőknél – vagy kiscsoportos otthonokban nevelkedjenek.

Kampányunk évente mintegy negyedmillió gyermeknek nyújt segítséget. Rátaláltunk egy elkötelezett, független gyermeksegélyvonalra, amelytől minden évben gyermekek százezrei kapnak támogatást, információkat. Az oktatás terén végzett tevékenységünkre példa a „Community Action" program, amelynek keretében a rendes közoktatásban részt vevő fiatalok speciális igényű, intézeti gyerekekkel foglalkoznak; valamint az „Edelweiss" program, amely lehetőséget biztosít marginalizálódott és intézeti gyerekeknek arra, hogy kreativitásuk, adottságaik révén kifejezzék magukat. A CHLG Romániában létrehozott egy nemzeti gyermektanácsot, amely biztosítja a gyermekjogok képviseletét, és lehetővé teszi, hogy a gyermekek beszámolhassanak saját tapasztalataikról.

Ennél messzebbre azonban nem ér el a kezünk. További anyagi eszközökre van szükségünk ahhoz, hogy tevékenységünket kiterjeszthessük, testvérmozgalmakat indíthassunk, még több országot érhessünk el, és még több rászoruló gyermeknek nyújthassunk segítséget.

A CHLG-t az e területen dolgozó nem kormányzati szervezetek között egyedülállóvá teszi, hogy helyben együttműködik kormányzati és állami intézményekkel, a civil társadalommal, a hivatásos és önkéntes szervezetekkel, valamint a helyi szolgáltatókkal.

A CHLG célul tűzte ki, hogy egész Európában, távlatilag pedig világszerte maradéktalanul érvényesüljenek az Egyesült Nemzetek Gyermekjogi Egyezményében foglaltak. Működésünk két éve alatt máris segítséget tudtunk nyújtani kormányzatoknak a kórházi újszülött-elhagyás prevencióját, valamint a fogyatékkal élő és fejődésükben elmaradott gyermekek gondozásának fejlesztését szolgáló stratégiák kidolgozásához, és összeállítottunk egy útmutatót a nevelőintézetek felszámolásának gyakorlati megvalósításához. Szintén hálásak vagyunk önnek a támogatásért, amit ennek a könyvnek a megvásárlásával nyújt nekünk. A befolyó anyagi hozzájárulások feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy a CHLG folytathassa tevékenységét, mellyel

gyermekek százezreinek ad esélyt a méltó és egészséges életre.

Ha többet kíván megtudni rólunk és arról, miként kapcsolódhat be tevékenységünkbe, látogassa meg a www.chlg.org honlapot.

Köszönettel:

Nichohon of Winterbourne bárónő,
az Európa Parlament képviselője,
a CHLG társelnöke